

Nemoland Westerpark

Evenementen 2006-2018

- **Dag van het Park**
- **Opening Nemoland Westerpark**
- **Nachtwandeling tegen de A6-A9**
- **Actiewandeling Waterleidingduinen**
- **Rouwtocht Westrandweg Oud Osdorp**
- **Amsterdam Walkabout**
- **Bretten Walkabout**
- **Open Dag Overbraeck**
- **Verhalenprogramma Avondvierdaagse**
- **Oogstfeest**
- **Zonnewende Festival**
- **Overbraeck Festival**
- **Soelen Festival**
- **Nemo Festival**

Nemoland Westerpark - Overbrakerpad 2 - 10-14 AZ Amsterdam
www.nemoland.nl - voetpaden@gmail.com - 020-6817013

Westerpark 2 - 1013 RR Amsterdam - tel/fax 020-6817013 - nemo@pz.nl - www.struinen.nl

DE VRIJE WANDELAAR 'NEMO' ORGANISEERT 'DROOMWANDELING' DOOR HET WESTERPARK

TIJDENS DE DAG VAN HET PARK 28 mei 2006

**Droomwandeling vol verrassingen
28 mei 2006 –11.00 en 14.00 uur – kosten deelname: een droom
start: beeld Domela Nieuwenhuis – Nassauplein achter Haarlemmerpoort**

De wandeling begint met de (gezongen) dromen van Domela Nieuwenhuis bij zijn beeld op het Nassauplein en gaat verder door de marges van het Westerpark: via oude voetpaden en de middeleeuwse polderlandjes naar de oude Spaarndammerdijk en de buurtboerderij om te eindigen op de begraafplaats. Onderweg vinden presentaties en rituelen plaats om de dromen levend te houden. Van de deelnemers wordt een eigen bijdrage gevraagd in de vorm van een droom.

Droomtijd begint bij Domela Nieuwenhuis

De Droomwandeling begint met een manifestatie bij het beeld van Domela Nieuwenhuis. Het groenverkleurde beeld is het symbool van het versteende anarchisme, van dromen die alleen nog maar als versteende herinnering een druk verkeersplein versieren. Nemo wil het beeld (en de droom) van Domela weer tot leven wekken. De droom wordt 'losgezongen' van het beeld met Domela's eigen teksten en bekende strijdlieden. De anarchistische droom die daarbij vrijkomt zal onze gids zijn bij de vrije wandeling door de Droomtijd van het Westerpark vol verrassingen.

De Droomtijd van het Westerpark

Het Westerpark is niet alleen maar een gekunsteld stukje stadsnatuur waarin overheden en industriëlen een recreatiezone voor de brave burgerij creëerden, maar ook een warrige rafelrand tussen twee voormalige volksbuurten waar door een wonderlijke loop van de geschiedenis de sporen van het verleden zichtbaar zijn gebleven. Het is een stukje niemandsland/onland geworden in een stad vol regelzucht en geordende stadsplanning. Omdat de ontginningsporen vanaf de Middeleeuwen in dit gebiedje nog zichtbaar aan de oppervlakte liggen, heeft het zich ontwikkeld tot een magisch (stads)landschap waarin de dromen en verhalen van de mensen die er rondliepen en leefden zijn blijven hangen. Door deze schat aan dromen en

verhalen konden de aangrenzende buurten (Staatsliedenbuurt en Spaarndammerbuurt) zich ontwikkelen tot onstuimige stadswijken waarin dromen zich materialiseerden als arbeidersparadijzen, krakersbolwerken, kunstenaars-kolonies en smeltkroezen van de meest uiteenlopende culturen en religies. Daarom zijn in het Westerpark de dromen en verhalen uit de omringende buurten nog hoorbaar en zichtbaar gebleven voor wandelaars en struiners die er voor open staan.

Nemokantoor in GGD Gebouw Westerpark: poortgebouw en dromenvanger

De vereniging van vrije wandelaars Nemo is al meer dan 15 jaar gevestigd op het belangrijkste kruispunt van dit gebied: in het niemandsland tussen Westerpark en Nassauplein, tussen Staatsliedenbuurt en Spaarndammerbuurt, naast de Mirakelbrug en het beeld van Domela, in het oude GGD-gebouw in het Westerpark. Generaties lang werden hier tanden getrokken en zuigelingen geprikt. Op deze plek stond ooit het kopstation van de oudste spoorlijn van Nederland, het Station Willemspoort. Al eeuwenlang heeft zich op deze plek een grote concentratie dromen opgehoopt en ligt er een goudmijn aan verhalen. Daarom is het Nemokantoor een kopstation en poortgebouw van het Westerpark voor wandelaars en dromers die de stad verlaten door de Haarlemmerpoort op weg naar de groene long van het Westerpark en de Bretten. Hier komt niet alleen de versteende anarchistische droom van Domela tot leven (vrij wandelen), maar begint ook het verlangen naar zee via de groene wandelroute door het Westerpark, de tuinparken, de Bretten, Ruygoord/ Spaarwoude en de duinen. Nemo biedt niet alleen wandelroutes, maar ook de verhalen, dromen en geheimen achter/onder de routes en het (stads)landschap. Wandelen is een kunst...

DAG VAN HET PARK

**WESTERPARK 25 MEI 2008
OP HET TERREIN VAN DE SCHOOLTUINEN
(ACHTER DE KINDERBOERDERIJ)**

MR. A DE ROOS SCHOOLTUIN

OPEN DAG VANAF 13.00 UUR
- KABOUTERPAD
- TUINMAN WIM OSINGA
VERTELT

NEMO

VERHALEN/WANDELCENTRUM DE BRAECK

OPEN DAG 13.00 – 16.00 UUR
- tentoonstelling over de
geschiedenis van het Westerpark
- wandelroutes
- theetuin

14.00 uur De legende van Uko en Swawa

**De wonderbaarlijke legende over de watergeest Swawa en de
vrije Fries Uko bij de verhalenpoel de Braeck**

**Legende over het ontstaan van het Westerpark met muziek en
theater. Voor kinderen: inwijding in het geheim van Swawa**

14.30 uur Optreden van het koor Staatsliederlijk bij de poel

AMSTERDAM WALKABOUT

THEATER- EN WANDELMANIFESTATIE

"DE DROOMTIJD VAN AMSTERDAM"

ZONDAG 23 SEPTEMBER 2007

DE NIEUWE

GIJSBRECHT

MIDDELEEUWS STRAATTHEATER UIT KOPANIEC (POLEN)
12.00 en 14.00 UUR - DAM - VOOR HET PALEIS

WAT BEZIELT AMSTERDAM?
Theatergroep 'Cornu Cervi' uit Polen speelt op de Dam de eindeloze ontstaansgeschiedenis van Amsterdam in verleden, heden en toekomst, gebaseerd op de legende van Vondel's 'Gysbrecht van Aemstel'; de oermythe van de stad. Na de ondergang van het vrije Amsterdam in 1296 vlucht Gijsbrecht naar Polen. In 2007 komt de 'Nieuwe Gijsbrecht' uit Polen en verovert Amsterdam

DROOMWANDELING

WANDELING NAAR DE DROOMTIJD VAN AMSTERDAM:
START 11.00 UUR HAARLEMMERPOORT
wandelen in de sporen van de mythen en legenden waardoor het vrije Amsterdam ooit ontstond en nog steeds ontstaat vanaf de Staatsliedenbuurt, Haarlemmerpoort via de Dam (theater), Nieuwmarkt naar de Dapperbuurt

VERENIGING VAN VRIJE WANDELAARS Nemo

www.struinen.nl - nemo@pz.nl - tel. 020-6817013

Het Wandeltheater is een productie van de Vereniging van Vrije Wandelaars 'Nemo' als programma-onderdeel van de Autovrije Dag en de Groene Maand. Concept/script: Peter Spruijt. Wandeling Vincent Rottier.
Regie Theatergroep Cornu Cervi uit Kopaniec (Polen): Piotr Kura Kurowski

EERSTE "AMSTERDAM WALKABOUT"

De Amsterdam Walkabout is een terugkerend wandel/theaterevenement waarbij oude en nieuwe ontstaansmythen van de stad tot leven komen. Vanaf de 12^e eeuw tijd is Amsterdam een migrantenstad en een vrijstad, letterlijk gebouwd op de mythen en legenden van de landverhuizers. De verdrijving van Gijsbrecht van Amstel in 1296 markeert het beginpunt van veroveringen en bezettingen door vreemde heersers die de vrijstad probeerden te beteugelen. Maar de vrijstad bleef altijd bestaan, als een mythische laag (droomtijd), onbereikbaar voor de regenten, kooplieden en dominees; als veen(brand) onder het asfalt, als voetspoor onder de snelweg. Theater, wandelen en muziek zijn manieren om die mythen in de stad op te sporen en in contact te komen met de vele generaties migranten die Amsterdam met hun mythen verrijkt hebben. Oorspronkelijk is de Walkabout de zwerftocht van de Australische Aboriginals naar de Droomtijd (de wereld van de vooroudergeesten in het landschap) via mythen en gezangen (songlines). De 'Amsterdam Walkabout' vertelt de geschiedenis van Amsterdam als een eeuwenlange zwerftocht van migranten met hun verhalen, waarvan de Polen de laatsten zijn. Op 23 september veroveren zij de Dam!

DE NIEUWE GIJSBRECHT KOMT UIT POLEN!

Het verhaal van Gijsbrecht van Amstel is de oermythe van Amsterdam. Het verhaal vertelt het dramatische einde van de vrijstad, die verdwijnt naar de marge, de illegaliteit, onder het asfalt. Gijsbrecht van Aemstel, heer van Amsterdam, is in 1296 medeschuldig aan de moord op zijn rivaal, de Hollandse Graaf Floris de Vijfde. Als straf raakt hij Amsterdam kwijt. Dat betekent het einde van het vrije Amsterdam en de stad wordt bezet door de Graven van Holland en hun handlangers. Gijsbrecht vlucht naar Oost-Pruisen, het huidige Polen. De nazaten van Gijsbrecht komen door de vele (gedwongen) landverhuizingen terecht in het Poolse dorp Kopaniec. Als erfgenamen van Gijsbrecht van Aemstel beschouwen ze zich als de echte Amsterdammers! Ze komen terug naar Amsterdam om het verhaal van hun voorouders te vertellen en op symbolische wijze de stad te bevrijden van de bezetters via droomwandelingen. Ze willen laten zien dat de geest van het vrije Amsterdam van Gijsbrecht nooit verdwenen is, maar kon overleven in de 'Droomtijd'.

WANDELEN NAAR DE DROOMTIJD VAN AMSTERDAM

Het verhaal van de "Nieuwe Gijsbrecht" gaat over het herstel van de Droomtijd, de laag van mythen en legenden waardoor Amsterdam ontstaan is en nog steeds ontstaat. De mythen zijn verbonden met concrete plekken. Droomwandelingen zijn wandelingen die deze manifestaties van de Droomtijd in de geschiedenis van Amsterdam zichtbaar maken. Op 23 september organiseert de Vereniging van Vrije Wandelaars *Nemo* een droomwandeling vanaf Staatsliedenbuurt naar de Dapperbuurt via Dam (theater) en Nieuwmarkt. Onderweg zal Vincent Rottier de mythen toelichten. Start 23 sept. Haarlemmerpoort 11 uur.

WANDELTHEATER ALS LEVEND KUNSTWERK

Het Wandeltheater is een levend kunstwerk dat het verleden verbindt met het heden. Het kunstwerk bestaat uit de voetsporen van de wandelaars die een betekenisvolle lijn vormen in het stadslandschap, vergelijkbaar met mythische droomlijnen van de Aboriginals, die alleen zichtbaar kunnen worden door het verbinden van mythen en legenden met wandelroutes. De voetsporen kun je zien als een manifestatie van verhalen, mythen en legenden. Het wandelen is in die zin een kunst, net als schilderen of schrijven. Daarom moet er continu gewandeld worden om de verhaallijnen (het kunstwerk) in leven te houden. Dit wandelkunstwerk van verhaallijnen zou dezelfde status moeten krijgen als het werk van Van Gogh. Alleen wordt het wandelkunstwerk niet in musea opgeborgen, maar moet het telkens weer ontstaan en veroverd worden op de vandalen en asfalteerders die de magie van het wandellandschap systematisch vernietigen. Het 'wandeltheater als kunstvorm' staat in de traditie van de surrealistische 'deambulation' en situationistische 'dérive'. Beide tradities worden geïntegreerd in het wandeltheater. De theaterwandeling is een surrealistische duik in het onbewuste en een aaneenschakeling van gecreëerde 'situaties' volgens de werkwijze van het 'détournement' (knippen en plakken van oude verhalen) en de 'psychogeografie' (het landschap en de landkaart toe-eigenen om ervaringen en belevenissen te integreren). Op die manier ontstaat een nieuwe plattegrond van stad, waarin de belevingen van migranten het kaartbeeld bepalen, gemarkeerd als wandelroutes. Maar de Vrije Wandelaars van Nemo voegen met de 'droomwandeling' een nieuwe dimensie toe aan het 'wandeltheater als kunstwerk'. Het wandelkunstwerk wordt losgemaakt van de individuele kunstenaar en teruggegeven aan het stadslandschap en de mensen die er wandelen. Daarmee keert het wandelen weer terug naar de oorsprong; het dwalen en struinen als methode om zingeving te creëren in een vreemd stadslandschap, via lijnen (paden) die als verhaallijnen worden beschouwd. Het pad (als kunstwerk) is in de meest letterlijke zin ook een levensweg en levensloop. Wandeltheater is dan ook een levenskunst!

HET ONTSTAAN VAN AMSTERDAM

HISTORISCHE ACHTERGRONDEN

Amsterdam ontstaat in de 11e eeuw als een vrije Friese nederzetting van veenontginners. De christelijke bekering was maar erg oppervlakkig en veel heidense Friese (Germaanse) gebruiken bleven bestaan met een christelijk sausje, zoals de verering van heilige bronnen, putten, schedels, vuurplaatsen en bomen. Als in de 12e eeuw het veen inklinkt en het water stijgt, ontstaat na grote overstromingen een grote binnenzee (het IJ) en wordt het gebied afgesneden van het vrije Friesland in het noorden. De Bisschop van Utrecht en de Graven van Holland vechten (op gezag van de Rooms Duitse Keizer) om het bezit van Amstelland. De Heren van Aemstel, van oorsprong een oud Fries adellijk geslacht, heersend over Amstelland vanuit hun kasteel in Ouderkerk, zijn formeel leenmannen van de bisschop en later van de graaf, maar weten zich te onttrekken aan de macht van hun leenheren (en dus ook van de keizer). Amstelland wordt een soort vrijstaat, maar niet voor lang. In 1296 is Gijsbrecht IV van Aemstel medeplichtig aan de moord op zijn rivaal, de machtige Hollandse graaf Floris V. Als straf raakt hij Amstelland kwijt en hij vlucht naar Oost Pruisen (nu Polen) waar hij in Paslek een nieuwe nederzetting sticht, nog steeds bekend onder de naam 'Holland'. Zijn zoon Jan I van Aemstel accepteert het verlies van Amstelland niet, en veroverd in 1304 Amsterdam terug. Maar hij wordt in datzelfde jaar weer verjaagd door de graaf. Als straf raakt Amsterdam zijn stadsrechten en stadswallen kwijt, en de graaf bouwt een dwangburcht om Amsterdam in het gareel te houden (het z.g. kasteel van Aemstel). Vanaf die tijd wordt Amstelland een deel van het graafschap Holland en begint de groei en bloei van Amsterdam als haven- en handelsstad. Vondel heeft in zijn toneelstuk de historische Gijsbrecht IV en Jan I samengevoegd tot één personage; zijn beroemde 'Gysbreght van Aemstel.' Het toneeldrama was geschreven voor de Amsterdamse elite van regenten om de stad meer aanzien te geven. Daarom beschreef Vondel de val van Amsterdam in 1304 als een klassieke tragedie over de Trojaanse Oorlog met Gysbreght als Aeneas.

Vondel laat zijn toneelstuk eindigen met de vlucht van Gijsbrecht naar Oost-Pruisen, het huidige Polen. Historici hebben aangetoond dat daar eind 13e eeuw Hollanders een kolonie hebben gesticht: "Nieuw Hollant".

Sinds Vondel in 1638 de ontstaansgeschiedenis van Amsterdam vormgaf in zijn toneelstuk 'Gysbreght van Aemstel', zijn andere versies uit het geheugen van de Amsterdammers verdwenen en overheerst de aangepaste versie van de regenten. Vooral het heidense en mythische Friese verleden werden hardhandig verwijderd uit de heersende geschiedschrijving, en verdrongen naar de Droomtijd, de laag van mythen en legenden over de oorsprong van de stad. Maar het is de regenten, dominees, stadhouders en vorsten nooit gelukt om de Droomtijd te vernietigen. De geschiedschrijving van Amsterdam wordt nog steeds beheerst door de 'regenten' (de nieuwe dominees en kooplieden), die het mythische en magische (droom)landschap van Amsterdam verwoesten met hun burgerlijke romantiek en respectloze verstedelijking en snelwegen. Maar de geschiedenis van Amsterdam is ook te beschrijven als een serie manifestaties van de Droomtijd, waarin de oertijd van het ontstaan van de vrije stad zich eeuwig herhaalt, zichtbaar in magische en mythische plekken in de stad, en zijn vele opstanden en vrijheidsstrijders. Het zijn altijd de migranten geweest die met hun (Friese, Brabantse, Armeense, Joodse, Indische, Surinaamse, Chinese, Turkse, Marokkaanse) mythen en legenden in Amsterdam de Droomtijd levend hielden. Nu zijn het de Poolse migranten die de Gijsbrecht-mythe (de oermythe van de stad) terugbrengen in letterlijk een nieuwe vorm: als 'nieuwe Gijsbrecht'.

Slot van 'de Gijsbrecht' van Vondel uit 1638

*Vaarwel mijn Amstelstad, verwacht een ander heer!
Gods wil is, dat Gijsbrecht trekt na'et vette land van
Pruisen,
Daar uit het Pools gebergt de Wijsselstroom komt
ruissen
Die d' oevers rijk van vrucht genoeglijk bespoelt.
Verhou u daar, en wacht tot de wraak verkoelt
Gij zult in dit gewest een stad, Nieuw Holland, bouwen,
En in gezonde lucht, en weelige landouwen,
Vergeeten al uw leet, en overbrogten druk;
Waar door uw nazaat klimt den berg op van't geluk*

OPENING VAN HET AMSTERDAMS HOOFDNET WANDELEN

Dam - 23 september 2007 – 13.30 uur

Doel van het wandeltheater-evenement 'De Nieuwe Gijsbrecht' op de Dam is het presenteren en bevorderen van wandelmogelijkheden in Amsterdam door historische en groene wandelroutes (dijken, groene scheggen, parken, oevers, tuinparken, binnentuinen) meer betekenis en bekendheid te geven voor Amsterdammers en toeristen. Amsterdam moet weer een 'wandelstad' worden! Daarom wordt die dag op de Dam het Amsterdams Hoofdnet Wandelen geopend door de Poolse burgemeester van Kopaniec en een vertegenwoordiger van B&W van Amsterdam. Juist op de Dam, als centrum, knooppunt en startpunt van alle wandelroutes in en rond Amsterdam.

AMSTERDAM WANDELSTAD

Op de plattegrond van Amsterdam zie je dat het een wandelkaart is; van alle kanten dringen groene zones door tot in het centrum. Parken, plantsoenen, oevers, begraafplaatsen, binnentuinen en tuinparken vormen met elkaar een aantrekkelijk wandelnetwerk. Wandelen is de enige manier om dit (vaak verborgen) wandelnetwerk te ontdekken, en uit te breiden. Het wandelnetwerk van Amsterdam, is met zijn web van lijnen en dwarsverbanden (bv Groene AS) niet alleen een historisch monument, een ecologisch lint en een recreatieve verbindingzone, maar vooral een 'kunstwerk'; een web van menselijke voetsporen en verhalen waaromheen en waaruit de stad ontstaan is en nog steeds ontstaat. Want het zijn altijd wandelaars en migranten geweest die verhalen en legenden hebben verteld over de stad en het landschap. Als je als wandelaar die voetsporen terugvindt en naloopt, kun je ook de verhalen terugvinden van de mensen die er vroeger gelopen hebben. En omdat er steeds nieuwe voetsporen ontstaan, komen er steeds nieuwe verhalen bij. Het Amsterdamse wandelweb is in eerste instantie een verhalencyclus, waarbij wandelen lezen is, en de verhaallijnen de voetpaden.

MEER RUIMTE VOOR VERDWENEN WANDELTRADITIES

Het Amsterdamse wandelnetwerk met de formele en informele stedelijke groenstructuren en historische routes biedt ruimte voor talloze manieren van wandelen. Niet alleen het sportieve en recreatieve wandelen, maar ook wandeltradities die al eeuwen oud zijn en vaak door het oprukkende verkeer en de verstedelijking (bijna) verdwenen zijn, zoals het flaneren, het struinen zwerven pelgrimeren grasduinen dalven kuieren dauwtrappen slenteren paraderen demonstreren dolen dwalen zwalken landlopen lanterfanten en het wandeltheater, de combinatie van wandelen met muziek en theater. Vereniging Nemo wil op de Autovrije Dag zichtbaar maken dat Amsterdam naast een wegennet en een fietspadennet, ook een wandelnetwerk bezit. Daarom pleit Nemo voor een netwerk van 'groene lopers' vanaf de Dam in Amsterdam naar het landelijk gebied.

ADRES AAN B&W AMSTERDAM

EEN 'HOOFDNET WANDELEN' VOOR AMSTERDAM!

Vereniging van Vrije Wandelaars *Nemo* pleit voor de ontwikkeling van een "Hoofdnet Wandelen" met een integrale visie en concrete voorstellen om het wandelen in Amsterdam te bevorderen. Daarom verzoekt *Nemo* het gemeentebestuur van Amsterdam:

1. Geef het Amsterdams Hoofdnet Wandelen van *Nemo* een formele status
2. Inventariseer knelpunten en maak een actieplan om ze snel op te lossen
3. Betrek groene belangenorganisaties bij de inrichting van groengebieden en wandelroutes
4. Creëer een 'Wandelcentrum' in de binnenstad van Amsterdam, als knooppunt van wandelroutes, infopunt en startpunt van wandelingen
5. Ondersteun (inter)culturele wandelevenementen

WANDELEN STAAT NIET OP DE KAART

Amsterdam kent wel een Hoofdnet voor auto's, fietsers en planten, maar niet voor wandelaars. Het gemeentelijk budget voor recreatieve routes wordt vrijwel alleen besteed aan fietsroutes. Dat moet veranderen! Er zijn weinig steden waar zoveel gelopen en gewandeld kan worden als Amsterdam. Ook fietsers en automobilisten zullen (soms knarsetandend) toegeven dat Amsterdam in wezen een wandelstad is. De wandelmogelijkheden zijn het meest zichtbaar in de groene zones van de stad, vooral langs de groene scheggen, de dijken en de vele waterlopen. Maar het wandelbeleid in de regio Amsterdam is versnipperd en komt niet van de grond. Tientallen organisaties en overheden houden zich bezig met groenbeheer en wandelen, maar activiteiten en producten zijn niet op elkaar afgestemd, bereiken de doelgroep niet en de vele knelpunten worden niet opgelost. De Hoofdgroenstructuur (HGS) biedt planologisch onvoldoende bescherming. Wandelroutes buiten de stad zijn nauwelijks te bereiken vanuit de stad en interessante doelgroepen vallen buiten de boot (toeristen, jongeren, ouderen, gehandicapten). Groene routes in de stad zijn veelal onbekend en slecht op elkaar aangesloten. In het Structuurplan van Amsterdam en de meeste plannen en verslagen van de Amsterdamse Dienst Infrastructuur Verkeer en Vervoer komt de wandelaar nauwelijks voor. Bij de diverse inrichtingsplannen voor de groene scheggen (bv. Tuinen van West, Diemberbos, Amstelland) zijn geen wandelorganisaties betrokken. Er is veel aandacht (en geld) voor auto's, fietsen en openbaar vervoer; maar een stedelijk wandelnetwerk ontbreekt.

TOP TIEN WANDELKNELPUNTEN VAN AMSTERDAM E.O.

1. Binnenstad Amsterdam: geen autovrije, groene wandelroutes langs het water
2. Amsterdam binnen de ring: groene scheggen hebben geen verbinding met groene routes binnen de ring
3. Groot Amsterdam: geen (beschermde, gemarkeerde) groene wandelroutes die parken en andere groenzones met elkaar verbinden
4. Groene Scheggen, Groene AS, HGS: veel te weinig onverharde wandelmogelijkheden
5. Oud Osdorp a. Afgesloten Wijsentkade en monsterlijke villa bovenop de Wijsentkade b. Bedrijventerrein in de Lutkemeerpolder c. Geen brug over Haarlemmerweg naar Bretten d. Verdiepte ligging Westrandweg?
6. Westrandscheg: groene scheg, wandelverbinding en ecologisch lint wordt verbroken bij Station Sloterdijk
7. Waterland: nauwelijks onverharde voetpaden
8. Amstel, richting Ouderkerk/Uithoorn en Ronde Hoep: geen onverharde voetpaden
9. Gein, Vechtstreek: geen onverharde voetpaden
- 10 Amsterdam Rijnkanaal bij Nigtevecht: geen brug bij vitale wandel/fietsverbinding

PLAN VOOR EEN AMSTERDAMS HOOFDNET WANDELEN

Wethouder Ruimtelijke Ordening Maarten Poelgeest in 'Metropool Amsterdam' mei 2007 "

Amsterdam wil allereerst een groene metropool zijn, met een attractief, natuurlijk landschap onder handbereik. We houden er van om er op uit te trekken: groene scheggen, Waterland, de duinen, riviertjes in het Groene Hart. De grootste uitdagingen zijn het Naardermeer te sparen en de afbraak van de natuur in het IJmeer en Markermeer te stoppen: A6-A9 in een bak door de Bijlmer – megawetlands in het IJsselmeer."

DOEL

Amsterdam ontwikkelen tot een 'wandelstad' door het creëren van een Amsterdams wandelnetwerk in de centrale stad, stadsdelen en omringende gemeenten, in samenwerking met recreantenorganisaties, groenaanbieders, (tuinparken, heemtuinen, begraafplaatsen, schooltuinen), natuurbeheerders, agrarische organisaties), natuur/milieuorganisaties (IVN NME KNNV MCA), erfgoedorganisaties en recreatieve en toeristische ondernemers.

WERKWIJZE

1. het ontwikkelen van een "Hoofdnet Wandelen" door het updaten van alle bestaande recreatieve wandelroutes, knelpunten en gewenste mogelijkheden.
2. evaluatie van bestaand beleid gericht op recreatie, groenbeheer en wandelen/voetgangers van de centrale stad, stadsdelen, omringende gemeenten, waterschappen en recreatieschappen
3. het ontwikkelen van nieuwe wandelroutes in de stad en de groene ruimte in samenwerking met groenaanbieders en natuurbeheerders
4. het ontwikkelen van doelgroepgerichte wandelproducten voor bijvoorbeeld kinderen, jongeren, gezinnen, ouderen, allochtonen, gehandicapten en toeristen.
5. het ontwikkelen van publiciteitsmiddelen: publiekscampagnes, website, folders, brochures, wandelknooppunt, publieksevenementen
6. het koppelen van wandelproducten aan andere recreatieve producten
7. het inzetten van vrijwilligerswerk en reïntegratietrajecten (bv. participatiebanen) om gewenste voorzieningen te realiseren
8. integreren van het Hoofdnet Wandelen in de diverse inrichtingsplannen voor de scheggen. Nemo wil daarbij namens de wandelsector aanspreekpunt zijn voor wandelbelangen
9. ontwikkelen van een routekaart en publicaties met achtergrondinformatie

KANSEN EN MOGELIJKHEDEN

1. de groengebieden in en rond Amsterdam zoeken meer draagvlak en inkomsten
2. gezondheid: wandelen is gezond als ziektepreventie.
3. het toeristisch aanbod in Amsterdam kan op een aantrekkelijke wijze verbreed en uitgebreid worden. Berlijn en Praag (en veel andere hoofdsteden) hebben groene wandelroutes, Amsterdam niet, terwijl de stad over veel meer mogelijkheden beschikt.
4. wandelen creëert betrokkenheid en veiligheid van de openbare ruimte.
5. wandelen is een uitstekende manier om educatieve programma's te ontwikkelen en nieuwe burgers te betrekken bij de stad
6. de minister van LNV wil het wandelen vanuit de stad wil stimuleren via een nieuwe subsidieregeling. Aanleiding was de Wandelnota van GroenLinks (Wijnand Duyvendak).
7. vanuit stadsdelen, waterschappen en de provincie zijn veel initiatieven om het wandelen in en rond de stad te bevorderen
8. veel organisaties op het gebied van recreatie, wandelen, natuur en milieu zijn betrokken bij wandelmogelijkheden in en rond de stad

GEBIED

Stedelijk gebied Amsterdam en het 'uitloopgebied' rond Amsterdam, bereikbaar per openbaar vervoer (omringende gemeenten, Zaanstreek, Waterland, Gooi, Vechtstreek, noordelijke Groene Hart, Amstelland, Ronde Venen, Kennemerland).

DOELGROEP

Alle Amsterdammers, bezoekers en toeristen. Specifieke aandacht voor kinderen, jongeren, gezinnen, ouderen, allochtonen, gehandicapten en toeristen.

CRITERIA VAN WANDELROUTES

Groene routes in de stad (met elkaar te verbinden als ommetjes), aansluitend op groengebieden in de stadsrand en het landelijk gebied buiten de stad - verbindingen met stadsparken, tuinparken, heemtuinen, begraafplaatsen, sportparken, oevers enz. - mogelijkheden de wandelingen te koppelen aan thema's en verhalen - mogelijkheid de wandeling te combineren met openbaar vervoer om sneller de stad uit te zijn - belangrijke groene routes moeten een officiële (gemarkeerde) status krijgen - groene routes in het landelijk gebied verbinden met attracties en accommodaties

WANDELCENTRUM

Omdat alle wandelroutes vanuit de scheggen en de groengebieden buiten de stad allemaal uitkomen in het centrum, zou het centrum zich goed kunnen promoten als 'wandelcentrum'. Daarmee zou de Centrale Stad of het Stadsdeel Centrum initiatiefnemer en aanjager kunnen zijn, ook van andere stadsdelen als het gaat om wandelen. Er moet daarom een 'wandelcentrum' komen op een centrale plek in (of dichtbij) het centrum waar alle wandelroutes beginnen, een denkbeeldig wandelcentrum als 'wandelhart' van Amsterdam. Natuurlijk dient het wandelcentrum ook een digitale vorm te krijgen met een Amsterdamse wandelwebsite met diverse producten als wandelkaartjes en een aanbod van wandelarrangementen. Nemo wil haar kantoorruimte ontwikkelen en inrichten als wandelcentrum op een geschikte locatie.

VOORBEELD VAN WANDELROUTES

1. via Brouwersgracht naar Westerpark, Bretten, Spaarnwoude naar de duinen.
2. via Herengracht, Leidsegracht, Vondelpark, Rembrandtpark, Sloterplas, Osdorp
- 3 via Herengracht, Leidsegracht, Vondelpark, Nieuwe Meer, Sloten
- 4 via Herengracht, Vondelpark, Schinkelkade, Amsterdamse Bos naar Aalsmeer, Groene Hart
- 5 via Spiegelstraat, Museumplein, Ruysdaelkade, Beatrixpark, Zorgvliet, Amstelpark, Ouderkerk, , Groene Hart
- 6 via Amstel door Zuid-Oost, Bijlmer naar het Gein, Abcoude
- 7 via Groene Allee, Plantage, Oosterpark, Frankendael naar Diemberbos, Weesp, Vechtstreek, Utrechtse Heuvelrug
- 8 via Nieuwe Herengracht, Kattenburg, Diemer Zeedijk, naar Diemen, Muiden, Hilversum
- 9 via Vliegenbos naar Waterland, Marken
- 10 via Florapark naar Waterland, Eilandspolder, Purmerend
- 11 via Buiksloot naar 't Twiske, Zaanstreek, IJmuiden

OP ZOEK NAAR NIEMANDSLAND

Naast de officiële groenstructuren die vaak over een formele en beschermde status beschikken, zijn er in de stad ook talloze informele groengebiedjes. Vaak zijn het rafelranden, tussengebiedjes, illegale stukjes wildernis en onland, stadsmarges; vaak een tussenruimte tussen 2 bestemmingen of een plan dat niet doorging, of een vergeten plek die niet onderhouden is, of een landje dat gekraakt of bezet is door stadsmoeders. Elke stad heeft een 'niemandslaan'. Natuurlijk wil de stad alles onder controle hebben en beheren, maar dat lukt nooit. Het gevolg is dat overal in de stad voor de geofende ogen van de wandelaar dit voortwoekerende niemandslaan te vinden is; in de havens, op kademuren, tussen flatgebouwen, achter kantoren, naast snelwegen, in keurtuinen, op vuilstortplaatsen of in de vorm van laarzenpaden sluiptwegen hondenuitlaatpaadjes slijtpaden. In dit 'niemandslaan' is de dynamiek en de turbulentie van de stad het meest zichtbaar. Het wandelen in 'niemandslaan' is dan een hele andere manier van lopen dan het formele wandelen over de gebaande paden; het is meer struinen, slenteren, ronddolen, (ver)dwalen, zwerven. Nemo wil in haar 'hoofdnet wandelen' ook deze informele structuren opnemen. Wandelen wordt niet alleen een reis naar het verleden, maar ook een reis naar 'niemandslaan', de achterkant van de stad, waarin het heden zichtbaar is.

AMSTERDAM WALKABOUT

Wandelorganisatie Nemo organiseert voor de derde keer de Walkabout met een verhalenwandeling naar de mythische tijd van Amsterdam. De wandeling loopt uit op een parade door de onderwereld, de verschijning van de watergeest Swawa en een festival met wereldmuziek. Aanleiding is de Autovrije Dag omdat zonder blik de verhalen over de oorsprong van de stad weer aan de oppervlakte komen en een wandeling kan uitlopen op een droomreis...

20 JAAR NEMO FESTIVAL IN HET WESTERPARK ZONDAG 21 SEPTEMBER 2008

VERHALENWANDELING

14.00 uur onder de Haarlemmerpoort (einde Haarlemmerdijk, begin Marnixstraat, tram 3, bus 18, 21, 22). Verteller: Arend Wakker, met zijn muzen: Mathilde Andriessen en José Arts, en waternimfen Lucia en Amber.

Muzikale verhalenwandeling door het Westerpark naar de poel van Swawa. De ontstaansgeschiedenis van het Westerpark wordt herbeleefd via het nalopen en zingen van een middeleeuwse legende over de legendarische voettocht van de eerste middeleeuwse ontginning van het gebied: 'Uko van Okesdorp' op zoek naar de watergeest Swawa.

PARADE

16.00 uur op de Spaarndammerdijk bij de ingang van Begraafplaats Barbara. Muzikale parade door de onderwereld naar de poel van Swawa in de Braeck bij het Wandelcentrum van Nemo onder leiding van Muziekgroep Sonero:

De verhalenwandeling eindigt met een PARADE olv Sonero. Zij spelen Zuid Amerikaanse muziek op authentieke instrumenten. Mila zingt een Oekraïens bruiloftslied. De parade is een muzikale passage door de onderwereld naar de uitgang (de poel van de watergeest Swawa).

"SWAWA'S TERUGKEER

17.00 uur Nemocentrum de Braeck. Verschijning van de watergeest Swawa.

In de poel de Braeck komt de legende van Swawa tot leven. Na de wandeling en de parade verschijnt hier de watergeest Swawa aan de wandelaars die het gebied van de poel betreden. De korte wandeling rond de poel heeft het karakter van een inwijding...

De Braeck: Overbrakerpad 2, A'dam Westerpark, op het terrein van de Schooltuinen, naast de Kinderboerderij. OV eindpunt lijn 10, bus 21 Haarl.weg bij van Hallstr

WERELDMUZIEK

18.00 uur Nemocentrum de Braeck,

- SONERO:

Zuidamerikaans: muziek uit Peru, Bolivia, Argentinië en fado Rieuwert Libbenga en Judien Luinenburg.

- BACHTALO!:

Jiddische, Oost-Europese en zigeunerliederen Jan Stap gitaar, accordeon, zang en Helga Kruse zang

- OOST-EUROPA KOOR MILA

Meerstemmige liederen uit Polen, Bulgarije, Bosnië en Oekraïne olv Helga Kruse

- NEMO MEEZINGKOOR

Wandel- en actieliedereren olv Mathilde Andriessen en Ton Verkroos (piano)

Nemo vereniging van vrije wandelaars – Overbrakerpad 2 – 1014 AZ Amsterdam
tel. 020-6817013 – www.struinen.nl – nemo@pz.nl

WANDELTHEATER EN WERELDMUZIEK IN HET WESTERPARK

NEMOFESTIVAL ZONDAG 21 SEPTEMBER 2008

**De poel
van Swawa**

SONERO

Sonero (Rieuwert Libbenga en Judien Luinenburg) nodigt je uit voor een muzikale rondreis door naar de Andes, van Argentinië naar de indianen van Peru, Bolivia en Ecuador. Maar ook naar de vlakten van de grote rivieren waar je nog Afrikaanse invloeden kunt horen, de Portugese fado en Sefardische muziek. Sonero heeft de muziek en instrumenten verzameld tijdens rondreizen door het gebied. Ze spelen allerlei soorten fluiten, trommels, harp en gitaren zoals de charango, bombo, guiro, ch'ajchas en de maracas. Ze zingen in het Spaans, Ladino, Portugees, Quechua en Guarani (oude indiaanse talen). In de zomer van 2008 was Sonero het muzikale hoogtepunt tijdens de Hollandse Dag in NemoLand Polen.

BACHTALO!

Jan Stap gitaar, accordeon, zang en Helga Kruse zang Bachtalo! Helga Kruse en Jan Stap zingen en spelen Oost-Europese, Jiddische en zigeunerliederen. Bachtalo betekent in de Roma-taal geluk. Helga zingt en Jan zingt soms mee en begeleidt op accordeon en gitaar. Helga en Jan zijn goede bekenden van Nemo. Ze hebben vaak in NemoLand Polen opgetreden, en ook verschillende keren in het Pools Café van Nemo.

OOST-EUROPA KOOR MILA

Meerstemmige liederen uit Polen, Bulgarije, Bosnië en Oekraïne. Oprichtster en artistiek leidster is Helga Kruse die haar repertoire zelf opgezocht heeft tijdens haar reizen naar Macedonië, Oekraïne, Bulgarije en Polen. De meeste zangeressen bij MILA komen uit volksdansgroepen, zodat de onregelmatige maatsoorten er swingend uitkomen. De liederen zijn meerstemmig en in folklorestijl gehouden, dat wil zeggen dat de verschillende stemmen dicht bij elkaar liggen. In mei 2008 vierde Mila het derde lustrum met een uitverkocht concert met de Poolse muziekgroep Zwyrtni. Mila trad ook in Polen op, tijdens de eerste Hollandse Dag van Nemo 5 jaar geleden.

AREND WAKKER bioloog en verhalenverteller

Arend combineert zijn achtergrond als bioloog met het vertellen van mythen en legenden. Hij organiseert voor het IVN, de Hortus en het Amsterdamse Bos cursussen en excursies, waarbij hij de meest wonderlijke verhalen vertelt. Ook voor Nemo heeft hij rond het NemoCentrum de Braeck een programma samengesteld met natuurexcursies.

AMSTERDAM WALKABOUT

De Walkabout' is een wandelevenement met wandelingen naar de 'mythische tijd' van Amsterdam; naar de verhalen van de pioniers en migranten vroeger en nu, waaruit Amsterdam ontstaan is en nog steeds ontstaat. Oorspronkelijk is de 'walkabout' de zwerftocht van de Australische Aboriginals naar de Droomtijd (de wereld van de vooroudergeesten in het landschap) via 'Songlines': verhalen en liederen over de ontstaansgeschiedenis van het landschap. Tijdens de Walkabout wordt het (stads)landschap bedekt met verhalen over de oorsprong van de stad, en zijn de wandelroutes de verhaallijnen. De verhalen over de 'droomtijd van Amsterdam' kunnen alleen verteld en gelezen worden door ze te wandelen!

SWAWA WATERGEEST VAN DE BRAECK

In de 12^e-eeuwse Annalen van Egmond, de oudste geschiedschrijving van Nederland, komt een spannend verhaal voor over de Braeck, een middeleeuws restant in het huidige Westerpark. Volgens de mensen uit de streek was de Braeck de laatste plek waar een watergeest leefde, met de naam Swawa. Als een Loreley was zij achtergebleven om ongewenste bezoekers schrik aan te jagen. Het verhaal wil dat ze de Friese ontginners beschermde tegen vreemde indringers (bisschop van Utrecht, graven van Holland). Ze is een overblijfsel van het ongekerstende (Friese) verleden. Haar naam komt voor in de Edda, de verzameling Germaanse legenden uit de 13^e eeuw. Swawa is daarin een helpster van de god Wodan. Maar waarschijnlijk is zij een verschijning van de aardegodin Freya, de godin van de vruchtbaarheid en de onderwereld. De Freya-cultus is veel ouder is dan de verering van de woeste Noormannengod Wodan. In de mythe van Swawa worden de natuurkrachten zichtbaar die het landschap van Amsterdam gevormd hebben.

UKO HELD VAN DE BRAECK

In zijn 13^e eeuwse rijmkroniek over de geschiedenis van Holland vertelt Melis Stoke het verhaal over Uko, de mythische eerste ontginner van het gebied in de regio Amsterdam. Hij is de naamgever van Osdorp (Okesdorp, dorp van Uko), Ookmeer en Hoekenes, dorpen die ouder zijn dan Amsterdam. Het verhaal beschrijft de reis van Uko van zijn geboorte-streek in Velsen langs de IJ naar de Braeck waar de watergeest Swawa hem haar bescherming aanbiedt. Daardoor weten Uko en zijn nakomelingen de invasies van de Kennemers en Zaankanters, de graven van Holland en de Utrechtse bisschop te weerstaan. Dankzij Swawa blijft het gebied een (heidense) Friese vrijstaat. In het verhaal van Uko wordt de ontginningsgeschiedenis van het gebied zichtbaar en daarin het ontstaan van het vrije Amsterdam.

WALKABOUT IN HET WESTERPARK 21 SEPTEMBER 2008

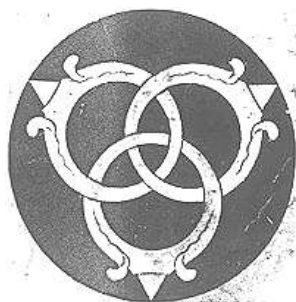
VOETSPOREN NAAR DE MYTHISCHE TIJD

In het Amsterdamse Westerpark aan de middeleeuwse Spaarndammerdijk liggen de restanten van een oeroud veenlandschap met de poel 'de Braeck' bekend van de mythe over de 'watergeest Swawa'. Dit stukje 'oerlandschap' ligt in een niemandsland tussen het cultuurpark en de volkstuinten; in een rafelrand tussen oude stadswijken en de havens; in een ecologische zone (Brettenscheg) die bedreigd wordt door snelwegen, industrieterreinen en versnippering. De watergeest Swawa wordt ingezet als medium om dit unieke en kwetsbare natuurgebied te beschermen!

WANDELLEN NAAR DE DROOMTIJD

De Amsterdam Walkabout is een wandelreis door onbekende verhalen en legenden, op zoek naar de 'landmarks' van de mythische tijd, en de sporen van de vele generaties migranten die Amsterdam met hun verhalen verrijkt hebben. Vanaf de 11e eeuw is Amsterdam een vrijstad, letterlijk gebouwd op de mythen en legenden van pioniers, landverhuizers en migranten. De verdrijving van de Heren van Aemstel in 1296 markeert het beginpunt van veroveringen en bezettingen door vreemde heersers die de vrijstad probeerden te beteugelen. Maar de vrijstad bleef altijd bestaan, als een mythische laag (droomtijd), onbereikbaar voor de regenten, kooplieden en dominees; als veen(brand) onder het asfalt; als voetspoor onder de snelweg en als inspiratiebron voor vrije geesten en wereldverbeteraars. Hoewel de vrijstad bedolven is onder asfalt, blik en beton, zijn er nog veel sporen over als bakens en 'landmarks' in het stadslandschap, verstopt in het 'niemandsland' van de moderne stad: in vergeten natuurgebieden, rafelranden, scheggen, randgemeenten en tussengebieden, aan de achterkant en in de marges van het (stads)landschap. In dit niemandsland zijn de mythen en verhalen over de oorsprong van de stad nog steeds zichtbaar. Alleen door te wandelen kunnen de verhalen steeds weer opnieuw ontstaan en gelezen worden

*Onder: links zegel van Floris V, bestrijder van de Friezen
Rechts: Fries heidens amulet van Swawa*

WANDEL/VERHALENWEB

Aan de plattegrond van Amsterdam zie je dat de kaart in wezen een wandelkaart is; van alle kanten dringen groene zones door tot in het centrum. Parken, plantsoenen, oevers, begraafplaatsen, binnentuinen en tuinparken vormen met elkaar een aantrekkelijk wandelnetwerk. Wandelen is de enige manier om dit (vaak verborgen) wandelnetwerk te ontdekken, en uit te breiden. Het wandelnetwerk van Amsterdam is met zijn web van lijnen en dwarsverbanden (bv Groene AS) is niet alleen een historisch monument, een ecologisch lint en een recreatieve verbindingzone, maar vooral een 'kunstwerk'; een web van menselijke voetsporen en verhalen waaromheen en waaruit de stad ontstaan is en nog steeds ontstaat. Want het zijn altijd wandelaars en migranten geweest die verhalen en legenden vertellen over de stad en het landschap. Als je hun voetsporen terugvindt en naloopt, kun je ook de verhalen terugvinden van de mensen die er vroeger gelopen hebben. En omdat er steeds nieuwe voetsporen ontstaan, komen er steeds nieuwe verhalen bij. Daarom is het Amsterdams wandelnetwerk een 'wandelverhalenweb', een verhalencyclus, waarbij wandelen lezen is, en de verhaallijnen de voetpaden zijn. Als de voetpaden verdwijnen en er wordt niet meer gewandeld, dan verdwijnt de levende geschiedenis en de leefbaarheid van de stad.

Onder: middeleeuwse kaart van Amsterdam

● = De Braeck

AMSTERDAM WALKABOUT

20 SEPTEMBER 2009

ZOEK DE 1^e KAART!

ONTDEKKINGSREIS TE VOET DOOR HET WESTERPARK EN DE BRETEN

NAAR SPAARNDAM EN DE STELLING VAN AMSTERDAM ROUTE&INFO: WWW.STRUIJEN.NL

16^e eeuwse kaart van het gebied tussen Haarlem en Amsterdam; de lijn in het midden is de Spaarndammerdijk, het noorden is rechts

4e AMSTERDAM WALKABOUT

zondag 20 september 2009

GO WALKABOUT!

Wandel mee naar de oorsprong van Amsterdam. Oorspronkelijk is de 'walkabout' de zwerftocht van de Australische Aboriginals naar de "Droomtijd", de wereld van de vooroudergeesten, via "Songlines", de mythen en liederen over de oorsprong van het landschap en de mens. Ook in Amsterdam zijn voor de wandelaar de ontstaansmythen nog zichtbaar in het landschap, als je de (voet)sporen van de oude verhalen volgt...

route&info: www.struinen.nl

ZOEK DE EERSTE KAART!

Ontdekkingsreis te voet door het Westerpark en de Brettenzone naar de Stelling van Amsterdam, langs het oude Sloterdijk, Houtrijk, Polanen en Spaarnwoude. Eindpunt is het Fort Benoorden Spaarndam. In en rond het fort vindt een theatervoorstelling plaats in de vorm van een 'inwijdingsritueel'. Wandelaars krijgen onderweg een opdracht om verborgen letters te vinden die in het fort omgezet worden tot een persoonlijke 1^e kaart.

PROGRAMMA

KEUZE UIT:

1. begeleide wandeling 22 of 12 km. 10 of 13 uur
 2. individuele wandeling naar het fort vanaf Amsterdam Haarlemmerpoort, NS Sloterdijk, of Halfweg
 3. fietstocht en onderweg wandelen
 4. korte wandeling rond het fort
 5. inwijdingsritueel in het fort door Nemo 14-15-16 uur
 6. rondleiding in het fort door Stichting Krayenhoff tussen 11-16 uur
- deelname is gratis. route: www.struinen.nl

-> INDIVIDUEEL WANDELEN

- 20 km.: vanaf Haarlemmerpoort Amsterdam
 - 15 km.: vanaf NS Station Sloterdijk
 - 10 km.: vanaf Halfweg Amsterdamse Straatweg voor de kerk
 - 6 km.: vanaf het Fort Benoorden Spaarndam: rondwandeling; kennismaking Stellingpad
- Vooraf aanmelden is niet nodig. Alle gegevens zijn op internet te vinden. Plan de wandeling zo dat je tijdig in het fort bent voor de rondleidingen.

-> BEGELEIDE WANDELING

Start 20 km.: 10 uur Haarlemmerpoort Amsterdam
Start 18 km.: 10.30 uur Kerk Sloterdijk
Start 10 km.: 13 uur Halfweg Amsterdamse Straatweg voor de kerk
Vooraf opgeven bij Nemo 020-6817013 of voetpaden@gmail.com

-> BIKEABOUT: FIETSEN EN WANDELEN

Fietsroute door de Brettenzone naar het Fort Benoorden Spaarndam en terug naar Amsterdam. Onderweg zijn korte wandelingen over onverharde paden uitgezet (waar dus niet gefietst mag worden!). Vooraf aanmelden is niet nodig. Alle gegevens zijn op internet te vinden. Plan de wandeling zo dat je tijdig in het fort bent voor de rondleidingen.

IN EN ROND HET FORT BENOORDEN SPAARNDAM

-> KORTE WANDELING

Rond het fort is een wandeling uitgezet van 6 km. die deels het traject van het nieuwe Stellingpad volgt.

-> INWIJDINGSRITUEEL "DE 1e KAART"

14, 15 en 16 uur

Het inwijdingsritueel en de presentatie van de 1e kaart is een muzikale theaterpresentatie en vindt plaats tijdens een rondgang in het zuidelijk gedeelte van het Fort. Toegang: de naam van de watergeest.

-> RONDLEIDINGEN

Vrijwilligers van de Stichting Krayenhoff die het fort beheren en restaureren, houden van 11 tot 16 uur rondleidingen in het noordelijk gedeelte van het fort. Informatie: www.stichting-krayenhoff.nl
www.stelling-amsterdam.nl/forten/spaarndam-noord

OPENBAAR VERVOER

- Naar de Haarlemmerpoort Amsterdam: Haarlemmerplein/Nassauplein tram 3, bus 18 21 22
- Rechtstreeks naar het Fort in Spaarndam: vanaf NS Station Haarlem: Bus 75 (elk kwartier). Uitstappen halte Delftplein/Kennemer Gasthuis. Dan is het 4km. lopen naar het Fort. Of neem daar bus 14, elk half uur 26/56u
- Terug vanaf Spaarndam: bus 14 elk half uur 07/37u naar Haarlem Delftplein. Dan bus 75 (elk kwartier) naar NS Station Haarlem. Voor treinen: zie www.ns.nl
- Naar Halfweg: vanaf A'dam Marnixstraat bus 80 25/55u Terug 00/30u
vanaf NS Sloterdijk bus 179 04/34u Terug 02/32u

Nemo organiseert een pendelbus vanaf Halfweg naar het Fort en terug vanaf 13 uur (A'damse Straatweg voor de kerk, er is beperkt plaats)

WAAROM WALKABOUT?

Geen landschap in Nederland is meer vernield dan het westen van Amsterdam. Het grootste deel van het historische (middeleeuwse) landschap is compleet vernietigd door de uitbreidingen van Schiphol, havens, snelwegen, industrieterreinen, recreatiegebieden en niets ontziende verstedelijking. En nog steeds wordt het landschap aangetast, door bijv. havens bij Ruigoord, de Westrandweg en industrieterreinen in de Lutkemeer. Veel restanten van het historische landschap zijn echter behouden gebleven in het Westerpark, de Brettenzone en bij Spaarnwoude, en uitgebreid met nieuwe natuurgebieden (Lange Bretten, Geuzenbos). Door het vertellen van oude verhalen en ze te beleven tijdens wandelingen wil Nemo met de Walkabout opkomen voor het behoud en de versterking van de unieke natuur- en cultuurwaarden van dit gebied.

Het evenement wordt georganiseerd door wandelorganisatie Nemo en mede mogelijk gemaakt door Stichting Erfgoed Noord-Holland. De manifestatie vindt plaats in het kader van de Stellingmaand; de Open Monumentendag 13 sept., de Autovrije Dag 20 sept. en de opening van de LAW-Stellingpad op 18/19 sept. Ook wordt voor het eerst de Brettenstruinroute gepresenteerd. Meer informatie zie www.struinen.nl, tel. 020-6817013.

WAAR/WAT IS DE BRETTENSCHEG?

Amsterdam bezit een groen netwerk van groene ecologische zones die 'scheggen' worden genoemd. De scheggen (Brettenzone, Amstel, Diemerscheg, Waterland, Amsterdamse Bos) zijn verbonden met oevers, parken en groene rafelranden. Deze groene verbindingen hebben niet alleen een ecologische en recreatieve functie, maar functioneren ook als 'verhalennetwerk', omdat in deze zones de ontstaansgeschiedenis van het (stads)landschap nog zichtbaar is.

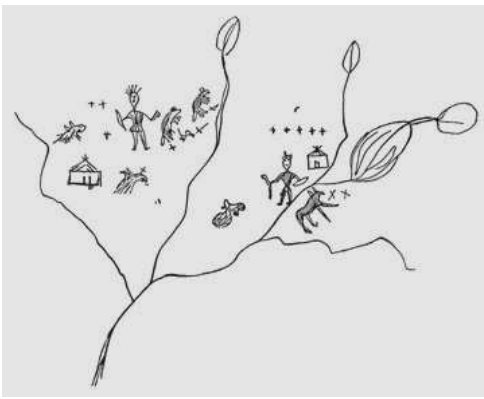
De Brettenscheg (ook wel Westrandscheg genoemd) is een groene ecologische zone vanaf de Haarlemmerpoort door het Westerpark en de Bretten, naar Spaarnwoude, Spaarnwoude en de duinen van Velsen. De zone is een groene buffer tussen de oprukkende stad, en verbindt talloze waardevolle historische en natuurrijke landschapselementen, zoals het Westerpark (cultuurpark en natuurpark), vier volkstuincomplexen, restanten van de middeleeuwse Spaarndammerdijk, nieuwe natuurwildernis (Lange Bretten en Geuzenbos), oude dorpen (Sloterdijk, Halfweg, Spaarnwoude, Spaarnwoude) en de Stelling van Amsterdam. Er zijn echter veel knelpunten, zoals de onderbreking bij Teleport rond NS Sloterdijk, de cityvorming bij Halfweg, het gebrek aan onverharde wandelpaden, de moeilijke bereikbaarheid vanaf Geuzenveld, de geplande Westrandweg, overlast van crossmotoren en de afsluiting van het grootste deel van de Lange Bretten als graasgebied. De stadsdelen Westerpark, Bos&Lommer en Geuzenveld werken samen om het gebied aantrekkelijker maken..

HET MYTHISCHE VERLEDEN VAN AMSTERDAM

Heel vroeger was de veenwildernis tussen de duinen van Kennemerland en de rivieren van Amstelland een levensgevaarlijk onland, een veenmoeras waar geen mens durfde te komen. Mensen woonden veilig op de zandruggen langs de kust of de rivieren. Ze wisten zeker dat het niet pluis was in het veen: in de diepe veenpoelen woonden vooroudergeesten en natuurwezens, feeën, geesten, demonen. Regelmatig brachten ze offers in het moeras om de geesten gunstig te stemmen. Ze geloofden dat de poelen de toegang waren tot de onderwereld en in het najaar, opende de onderwereld zich en verschenen de geesten in de bovenwereld. Met veel kabaal werden de geesten verjaagd (ons vuurwerk). In het voorjaar waren de poelen juist de bron van nieuw leven en vruchtbaarheid. Er werden optochten gehouden met beelden van vruchtbaarheidsgoden, waarbij iedereen verkleed was (ons Carnaval). Vanaf de 10e eeuw worden de moerassen droger en de mensen gingen de veengebieden ontginnen om er akkers en weilanden van te maken. Zo ontstonden dorpen, als Sloten, Osdorp en Diemen die veel ouder zijn dan Amsterdam. Vanaf de 12e eeuw kwamen er rampzalige stormen en overstromingen. Het meeste ontgonnen land verdween in de golven (huidige IJ-polders, Haarlemmermeer, IJsselmeer), ook omdat het land door de ontginningen was ingeklonken en veel lager lag.

Omdat de keizer eigenaar was van alle woeste gronden (het wildernisregaal), liet hij door zijn leenheren (graven van Holland en de bisschop van Utrecht) dijken bouwen tegen het woeste water (en de geesten) (bv Spaarndammerdijk. En hij wilde de vrije Friezen onderwerpen en bekeren. Maar er kwamen steeds meer stormen waardoor de dijken doorbraken. Veel mensen geloofden dat de overstromingen de wraak waren van de demonen omdat ze verdreven waren uit het moeras door de mensen die alles in cultuur brachten en kerken bouwden op plaatsen waar vroeger geesten en demonen werden vereerd. In oude 13e eeuwse kronieken staat een spannend verhaal over een watergeest. Volgens de mensen uit de streek was rond Spaarnwoude en Houtrijk de laatste plek waar een watergeest leefde. De boeren uit de buurt vereerden de watergeest omdat zij ervoor zorgde dat de graaf verjaagd werd en de aarde vruchtbaar bleef. Tijdens de WALKABOUT beleven we dit magische middeleeuwse landschap opnieuw als wandeling, theater en 'reality game'.

BELEEF DE GESCHIEDENIS VAN AMSTERDAM

Reis mee in de tijd naar de oorsprong van Amsterdam in het spoor van een middeleeuwse mythe over de oorsprong van de stad en de 1e sporen van de pioniers in de veenwildernis.

Wandelend word je een deel van dit verhaal, en ontdek je je eigen 1e kaart. Het is de kaart die de basis vormt van alle bekende kaarten...

KOM OP VERHAAL IN DE BRETEN EN DE STELLING VAN AMSTERDAM

Laat je verrassen door het nieuwe Westerpark, de ruige wildernis van de Bretten, de sporen van het Oerij, middeleeuwse zeedijken, dorpen die ouder zijn dan Amsterdam en de oudste strandwal van Nederland. De route voert je vanaf de Amsterdamse Haarlemmerpoort naar het meest mysterieuze fort van de Stelling van Amsterdam.

De routes zijn letterlijk de verhaallijnen die leiden naar de eindmanifestatie (het inwijdingsritueel) in het Fort Benoorden Spaarndam.

OPDRACHT: ZOEK DE MAGISCHE LETTERS

De wandeling is een soort 'reality game': bij de routebeschrijving krijg je een opdracht om onderweg 'magische letters' te vinden. Het verhaal van de wandeling is gebaseerd op een middeleeuwse legende over een watergeest die in veenpoelen zou wonen tussen het oude Spaarwoude en Houtrijk. Onderweg kom je op verschillende plekken lettertekens tegen die verwijzen naar de watergeest. Vind de letters en combineer de letters tot een naam voor de watergeest. De naam is uniek en persoonlijk. *Op het einde van de wandeling, wordt tijdens een inwijdingsritueel jouw naam van de watergeest omgezet in een mythische 1e kaart, die je zelf produceert en waarmee je de terugreis kunt beginnen.*

INWIJDINGSRITUEEL

Het hoogtepunt van de verhalenwandeling is een 'inwijdingsritueel'; in de vorm van locatitheater in het Fort Benoorden Spaarndam van de Stelling van Amsterdam, waar de mythische wereld werkelijkheid wordt.

Tijdens een rondgang door het binnenste van het fort kom je oog in oog met 'de oorsprong' en de 1e kaart. *Want de oorsprong bevindt zich niet in het centrum van de stad, maar aan de uiterste rand, waar de buitenste ring (de Stelling) de oudste duinen raakt.*

WANDELEN NAAR DE 1^e KAART

Tot de 9^e eeuw waren de huidige Kostverlorenvaart en de Schinkel een hoge veenrug en het verste punt van de ondoordringbare veenwildernis tussen de duinen en het rivierengebied van Amstel en Vecht. Vanaf de vroege Middeleeuwen was dit de grens tussen de Frankische gouwen Kinheim en Niflarlake, later Kennemerland en het Sticht. Vanaf de vanouds bewoonde nederzettingen langs de kust en de rivieren werd de veenwildernis ontgonnen, en is Amsterdam ontstaan. Het waren in het begin autonome Friese ontginningen, en het gebied was een grensgebied tussen de vrije Friezen en de oprukkende Franken. Later was het de grens tussen de graven van Friesland en Holland en het Amstelland van de bisschop van Utrecht en de heren van Aemstel. Tot het begin van 20^e eeuw was het de grens tussen de gemeenten Amsterdam en Sloten. *De Walkabout vanaf de Haarlemmerpoort bij de Kostverlorenvaart naar de oude strandwal bij Spaarwoude, is een wandeling terug in de tijd, naar de herkomst van de eerste ontginners van de veenwildernis; terug naar de 1^e kaart, de oerkaart die aan alle kaarten vooraf gaat.*

Verhaallijnen in de Brettenscheg

De Brettenscheg die van het Westerpark loopt naar Spaarndam en Velsen is het enige landschap in de regio Amsterdam waarin elke fase van de ontstaansgeschiedenis sporen heeft nagelaten die nog goed zichtbaar zijn: vanaf de prehistorische tijd (Oerij), via veenvorming, middeleeuwse ontginningen en dijken, verveningen, het boerenlandschap, tot het begin van de verstedelijking (trekvaart, landgoederen, spoorlijn, gasfabriek, begraafplaatsen, uitspanningen). De sporen hiervan zijn bewaard gebleven op een relatief kleine oppervlakte, terwijl de verstedelijking in de omgeving alle sporen heeft uitgewist (westelijk Amsterdam, havens, Schiphol). *De historische sporen in het huidige landschap vormen niet alleen tijdslijnen, maar ook de verhaallijnen die als wandelroute te ervaren zijn.*

De mythische laag van Amsterdam

De oudste menselijke sporen in het landschap brengen ons in contact met de mythische tijd van vóór het Christendom, toen de mensen geloofden dat de veenwildernis bezield was met geesten en demonen. Het waren de vrije (heidense) Friezen die begonnen het veen te ontginnen, voordat ze veroverd en gekerstend werden door de Franken en hun missionarissen. *De wandeling naar de oorsprong van Amsterdam, is dan ook een wandeling naar de heidense mythische laag van Amsterdam.*

DE STELLING VAN AMSTERDAM

Het idee achter de Stelling van Amsterdam is een staaltje Hollands waterbouwkundig vernuft eind 19^e eeuw. Met een ingenieus systeem kon het land rond de linie onder water worden gezet, waardoor een waterplas kon ontstaan, niet diep genoeg voor schepen en te diep voor man en paard. Lange tijd mocht dit gebied niet bebouwd worden, waardoor de natuur haar gang kon gaan. De Stelling van Amsterdam is hierdoor in zijn geheel als monument beschermd door de Provincie Noord-Holland en het rijk en draagt sinds 1995 de titel Nationaal Landschap. Sinds 1996 is ook door de UNESCO het belang van deze historische verdedigingslinie erkent en staat de Stelling op de lijst van Werelderfgoed naast bijvoorbeeld de Chinese Muur, Mont Saint-Michel, de oude stad van Fez en de piramides van Gizeh.

Graffiti in het fort begin 20^e eeuw (midden), huidige toegang (boven)

LAW STELLINGPAD

WANDELEN OVER WERELDERFGOED

Nieuw wandelpad over de hele Stelling van Amsterdam. Forten en batterijen, dijken en sluizen, groene oases en waterbouwkundig vernuft. Langs alle bijzondere elementen van de Stelling van Amsterdam loopt vanaf 19 september een 135 km lange, tweezijdig bewegwijzerde, wandelroute. Het Streekpad is ontwikkeld door de provincie Noord-Holland, Recreatie Noord-Holland en de Stichting Wandelplatform LAW.

FORT BENOORDEN SPAARNDAM

De Positie bij Spaarndam maakt onderdeel uit van de voormalige Stelling van Amsterdam, de kringstelling van permanente verdedigingsbouw rond de hoofdstad, die tevens gold als Nationaal Reduit. De Stelling van Amsterdam werd aangelegd tussen 1880 en 1918 door het Departement van Oorlog. Deze Stelling, een zogenaamde Kring van Water was oorspronkelijk bedoeld om Amsterdam te verdedigen tegen een potentiële aanval. Tussen Spaarndam en de duinen is er echter maar een smalle strook terrein om onder water te zetten, hier komt het gezegde Holland op zijn smalst dan ook vandaan. Het Fort benoorden Spaarndam ligt er imposant bij en is meer dan 30 jaar afgesloten geweest en in sterk verwaarloosde staat. In de kazematten stond oorspronkelijk flankgeschut opgesteld waarmee het terrein tot het volgende fort bestreken kon worden. De bitumenlaag op het dak is grotendeels vernield (geiten & schapen), waardoor het vrijwel overal lekt. De Stichting Krayenhoff probeert met een groep enthousiaste vrijwilligers het fort droog te krijgen en verantwoord te conserveren, opdat het in de toekomst een educatieve functie kan krijgen. De lekkage is reeds voor 90% tot staan gebracht. Eigenaar van het fort is het Recreatieschap

Spaarnwoude die het fort een nieuwe (commerciële) functie wil geven. Gevreesd wordt dat daarmee het huidige karakter van het fort en de inzet van Stichting Krayenhoff verdwijnt.

In het fort zijn onder later aangebrachte kalklagen recentelijk unieke geschilderde lambriseringen en afbeeldingen aangetroffen uit de beginjaren van de 20^e eeuw, evenals 'graffiti' uit de tijd van de Duitse bezetting. Deze zullen langzaam (?) verdwijnen als het fort niet wordt drooggemaakt. De teksten, portretten en cartoons worden zo goed mogelijk geconserveerd door Stichting Krayenhoff. Vanwege de enorme hoeveelheid afbeeldingen is dit fort uniek binnen de Stelling van Amsterdam. Recentelijk is er op het dak een betonnen bak blootgelegd van 4 bij 4 meter, ongeveer 40cm diep en met een gootje rondom, met 4 afvoeren. Het is nog onduidelijk uit welke periode dit bouwwerk stamt. De graslandvegetatie is sinds 2005 verruigd maar nog wel redelijk gevarieerd met de vrij zeldzame bermooievaarsbek en het lokaal dominante glad walstro. Er komt een rijke nachtvlinderfauna voor. De ijsvogel broedde in 2008 langs de fortgracht.

DE ROUTE VAN DE WALKABOUT OP OUDE KAARTEN

Boven: kaart Sloterpolder tussen Amsterdam en Sloterdijk uit eind 16^e eeuw. Dikke streep van boven naar beneden tussen Am en stel is de Kostverlorenvaart/Schinkel.

Onder: stafkaart van 1890. Westerpark, gasfabriek en spoorlijnen doorsnijden het middeleeuwse landschap dat nog vrijwel in tact is na de inpolderingen van het IJ. Uiterst rechts de Haarlemmerpoort, startpunt van de Walkabout. Het Nemocentrum is op de plek van de letters "bi" van de "Overbrakerbinnenpolder",

De route van de Walkabout op kaarten van 1850

X is huidige plek van het Nemocentrum

rechtsboven
Overstroming bij Spaarnwoude.
daaronder: Sloterdijk

Links
Spaarndammerdijk

"HET GEHEIM VAN BADUHENNA"

5^e WALKABOUT

zondag 19 september 2010

WESTERPARK BRETEN SPAARNWOUDE HAARLEM VELSEN

FORT BENOORDEN SPAARNDAM

VERHALENWANDELINGEN
MYTHISCH THEATER
ATUUREXCURSIES
REALITY GAME

Go Walkabout!

Ontdek het geheim van Baduhenna! Beleef de verhalen over het ontstaan van het landschap en de eerste mensen die er woonden!

In het Amsterdamse Westerpark, de Bretten en de groengebieden rond Spaarnwoude liggen de sporen van een eeuwenoud landschap waar verhalen en mythen nog zichtbaar aanwezig zijn. De Walkabout volgt deze sporen naar het oudste verhaal over de Friese godin Baduhenna in en rond het Fort Benoorden Spaarndam.

HET GEHEIM VAN BADUHENNA

Op de plek van het fort Benoorden Spaarndam lag ooit een 'heilig woud' waar de godin Baduhenna vereerd werd in de gestalte van een zwarte raaf. In 28 na Chr. kwamen de Friezen in opstand tegen de Romeinen in Velsen. Na een wilde achtervolging leden de Romeinen voor het eerst een nederlaag in het "Woud van Baduhenna". Het geheime wapen van de Friezen was de raaf Baduhenna... Omdat het fort totaal verwaarloosd werd en er niemand kwam, is in het fort 'de tijd terug gaan lopen', en is het fort een tijdmachine geworden naar de mythische tijd van Baduhenna, die tijdens de Walkabout weer tot leven komt ...

- VERHALENWANDELINGEN

Wandelen terug in de tijd naar het Fort Benoorden Spaarndam.

Start: Amsterdam (Haarl.poort, NS Sloterdijk, Australiëhavenweg), Halfweg, Haarlem, Velsen, Zaandam.

- MYTHISCH THEATER IN HET FORT

Rondgang rond en door het fort: 14, 15, 16 uur. In het "door Baduhenna betoverde fort". In elke ruimte van het fort is iets te doen, en de wandeling door het fort wordt een reis naar het Pandora van Velsen, waar de natuurkrachten de macht overnemen...

- NATUUREXCURSIES

In het rond het terrein van het Fort Benoorden Spaarndam worden natuurexcursies georganiseerd onder leiding van deskundige natuurgidsen. Dit gebied heeft bijzondere natuurwaarden, die nog nauwelijks bekend zijn.

- REALITY GAME

Via internet, MP3bestanden en opdrachten in 'real time' wordt het verhaal van Baduhenna als een spannende game gepresenteerd.

WAAROM DE WALKABOUT?

Oorspronkelijk is de 'walkabout' de zwerftocht van de Australische Aboriginals naar de "Droomtijd", de wereld van de voorouder-geesten, via mythen en liederen, de Songlines, Nemo wil met de Walkabout opkomen voor het behoud van het historische landschap rond het Fort Benoorden Spaarndam met zijn unieke natuur- en cultuurwaarden. Tussen Amsterdam, Haarlem en Velsen is het historische landschap immers grotendeels verdwenen door verstedelijking, Schiphol, de havens, snelwegen en recreatieparken. Zelfs de kleine strook die nog over is wordt bedreigd door de aanleg van een bungalowpark in en rond het Fort Benoorden Spaarndam.

PROGRAMMA WALKABOUT ZONDAG 19 SEPTEMBER 2010

Routes&info zie www.struinen.nl Deelname is gratis.

INDIVIDUEEL WANDELEN

Vooraf aanmelden is niet nodig. Alle gegevens zijn op internet te vinden.

1- Amsterdam

- 20 km.: Haarlemmerpoort Amsterdam
Haarlemmerplein/Nassauplein tram 3, bus 18 21 22
- 15 km.: NS Station Sloterdijk
- 13 km : Australiëhavenweg

2- Halfweg start: bus 80 Connexxion

Suikerfabriek (Spaarndammerdijk, Spaarnwoude), 8 km.
vanaf A'dam Marnixstraat bus 80 25/55u
Terug 00/30u
vanaf NS Sloterdijk bus 179 04/34u
Terug 02/32u

3- Haarlem start: NS Spaarnwoude & bus 80 Connexxion (Veerplas, Binnen-Liede, Nel), 6km

4- Santpoort start: NS Santpoort Noord (Burg. Rijkenspark, Slaperdijk), 5 km.

5- IJmuiden/Velsen start: pont & FFF & bus 82 Connexxion (Velserbeek, Velsen-Zuid, Oosterbroek, Zijkanaal B), 8 km.

6- Zaanstad start: Buitenhuizen pont & bus 82 Connexxion (Zijkanaal C, Buitenhuizen, Zijkanaal B), 5 km.

BEGELEIDE WANDELING

Start 20 km 10.00u. Haarlemmerpoort
Amsterdam
Start 18 km 11.00u. Kerk Sloterdijk
Start 13 km. 12.00u. Australiëhavenweg
Start 10 km. 13.00u. Halfweg Amsterdamse
Straatweg voor de kerk
*Vooraf opgeven bij Nemo 020-6817013
of voetpaden@gmail.com*

MYTHISCH THEATER IN HET FORT

Rondgang rond en door het fort: 14, 15, 16 uur.

NATUUREXCURSIES

Elk heel uur start er een natuurexcursie.

REALITY GAME zie www.struinen.nl

OPENBAAR VERVOER

- **Rechtstreeks naar het Fort in Spaarndam:**
vanaf NS Station Haarlem: Bus 75 (elk kwartier). Uitstappen halte Delftplein/Kennemer Gasthuis. Dan is het 4km. lopen naar het Fort of neem daar bus 14, elk half uur 26/56u

- Terug vanaf Spaarndam:

bus 14 elk half uur 07/37u naar Haarlem Delftplein. Dan bus 75 (elk kwartier) naar NS Station Haarlem. *Voor treinen: zie www.ns.nl*

PARKEREN: Informatieboerderij Zorgvrij

RONDLEIDINGEN IN HET FORT

Vrijwilligers van de Stichting Krayenhoff die het fort beheren en restaureren, houden de hele dag rondleidingen in het noordelijk gedeelte van het fort.

Informatie over het fort: www.stichting-krayenhoff.nl
www.stelling-amsterdam.nl/forten/spaarndam-noord

BADUHENNA IN HET FORT SPAARNDAM

Baduhenna hoort bij de erfenis van de voorchristelijke Friese cultuur in Noord-Holland, net als de grafheuvels en offercultusplaatsen in Velsen en de heilige bossen en bronnen rond Heiloo en Egmond. Het verhaal van de Friese opstand in het Woud van Baduhenna in 28 na C, weten we dankzij de Romeinse schrijver Tacitus. Later werden de Friezen veroverd en gekerstend door de Franken en de graven van Holland, maar Baduhenna werd altijd vereerd. Vanaf Velsen ontgonnen de vrije Friezen de veengebieden langs het Oerij; het huidige Spaarnwoude en Amsterdam-West.

Het Fort Benoorden Spaarndam ligt niet toevallig in Velsen, waar het meest noordelijke fort van de Romeinen lag. Het fort ligt precies op de grens van veen en zand; bij de oudste strandwallen, aan de rand van het Oerij en later de belangrijkste afwatering van Rijnland. Van hieruit is het veenlandschap tot aan het huidige Amsterdam West ontgonnen; werden vanuit de 7^e eeuwse moederkerk in Velsen de andere kerken gesticht en is in de 13^e eeuw de Spaarndammerdijk aangelegd die nog steeds de waardevolste natuurgebieden tussen Amsterdam en Velsen met elkaar verbindt.

ACHTERGRONDINFORMATIE

HET OUDSTE VERLEDEN VAN ZUID KENNEMERLAND EN AMSTERDAM WEST

Heel vroeger was de veenwildernis tussen de duinen van Kennemerland en de rivieren van Amstelland een levensgevaarlijk onland, een veenmoeras waar geen mens durfde te komen. Mensen woonden veilig op de zandruggen langs de kust of de rivieren. Ze wisten zeker dat het niet pluis was in het veen: in de diepe veenpoelen woonden vooroudergeesten en natuurgoden, feeën, geesten en demonen.

Regelmatig brachten ze offers in het moeras om de geesten en goden gunstig te stemmen. Ze geloofden dat de poelen de toegang waren tot de onderwereld en in het najaar, opende de onderwereld zich en verschenen de goden in de bovenwereld, Met veel kabaal werden de goden verjaagd (ons vuurwerk). In het voorjaar waren de poelen juist de bron van nieuw leven en vruchtbaarheid. Er werden optochten gehouden met beelden van vruchtbaarheidsgoden, waarbij iedereen verkleed was (ons Carnaval). Vanaf de 10e eeuw worden de moerassen droger en de mensen gingen de veengebieden ontginnen om er akkers en weilanden van te maken. Zo ontstonden dorpen, als Sloten, Osdorp en Diemen die veel ouder zijn dan Amsterdam. Vanaf de 12e eeuw kwamen er rampzalige stormen en overstromingen. Het meeste ontgonnen land verdween in de golven (huidige IJ-polders, Haarl.meer, IJsselmeer), ook omdat het land door de ontginningen was ingeklonken en veel lager lag.

Omdat de keizer eigenaar was van alle woeste gronden (het wildernisregaal), liet hij door zijn leenheren dijken bouwen tegen het woeste water (en de geesten) (bv Spaarndammerdijk. En hij wilde de vrije Friezen onderwerpen. Maar er kwamen steeds meer stormen waardoor de dijken doorbraken. Veel mensen geloofden dat de overstromingen de wraak waren van natuurgoden zoals Baduhenna, omdat ze verdreven waren uit het moeras door de mensen die alles in cultuur brachten en kerken bouwden op plaatsen waar vroeger goden en demonen werden vereerd. De Romein Tacitus heeft een spannend verhaal geschreven over de beruchte Friese godin Baduhenna. Volgens de Friezen was rond Spaarndam de laatste plek was waar hun natuurgod leefde. De boeren uit de buurt vereerden Baduhenna omdat zij ervoor zorgde dat de graaf verjaagd werd en de aarde vruchtbaar bleef.

Tijdens de WALKABOUT lopen we door dit magische landschap, langs de poelen van de natuurgoden. De reden is dat in deze tijd de natuur net als bij de Friezen weer bedreigd wordt. Er komen steeds meer snelwegen (Westrandweg), havens (bij Ruigoord), bedrijfsterrinen (Lutkemeerpolder) en bungalowparken (in het Fort Benoorden Spaarndam) die de natuur vernielen. We hebben Baduhenna hard nodig om de natuur en het landschap te beschermen.

1. Wandelen

Wandelen is de meest beoefende buitenactiviteit van mensen. Traditioneel staat wandelen in het teken van recreatie, een ontspannen manier om natuur en cultuur (landschap) te beleven, en als een vorm van gezonde lichaamsbeweging en sport. De wandelsector in Nederland met betrekking tot de promotie van het wandelen en het aanbod van wandelvoorzieningen (routes, arrangementen, kaarten) is volledig verdeeld in deze vormen van wandelen, gericht op cultuur, natuur en sport. Wandelen kan echter ook een 'mythische dimensie' bevatten, als het wandelen een beleving oproept die de wandelaar in contact brengt met diepere lagen in het landschap. Dat gebeurt wanneer de oppervlakkigheid van de gebaande en gemarkeerde route of het nostalgisch vormgegeven wandellandschap wordt doorbroken door een andere werkelijkheid die zich blijkt onder de oppervlakte bevindt; in de verhalen en mythen over het landschap. De Amsterdamse scheggen, met elkaar verbonden door de Stelling van Amsterdam functioneren dan als een mythisch wandelverhalennetwerk in de vorm van een wiel/spinnenweb, met de scheggen als spaken/verhaallijnen (schering en inslag). Het net wordt opgehangen aan de forten van de stelling van Amsterdam, de buitenste ring, via oude gemeenten rond Amsterdam. Elk jaar worden nieuwe routes/verhalen toegevoegd en oude routes/ verhalen herhaald. In 2010: west, en daarna: 1. *zuid* Amstelland, Abcoude, Ouderkerk 2. *oost* Diemen Weesp Muiden Naarden Gooi. 3. *noord* Waterland, West Friesland, Zaanstreek

2. Nemo vereniging van vrije wandelaars

De wandelorganisatie Nemo heeft zich van de oprichting in 1988 gericht op het struinen. Struinen betekent letterlijk "snuffelend rondlopen om iets van je gading te zoeken", en is heel anders dan lopen en wandelen. Met behulp van stafkaarten zocht Nemo struinend de verborgen, verdwenen en verboden paden, en verbond de wandelingen met verhalen en mythen. Nemo organiseerde ook vaak wandelmanifestaties om de aandacht te richten op onterecht afgesloten paden en paden die bedreigd werden door de aanleg van snelwegen en spoorlijnen. Vanaf 1998 bezit Nemo een wandelcentrum in het Reuzengebergte in Polen dat opgezet werd als wandel& verhalencentrum. Door de combinatie van wandelen en verhalen werden voetsporen verhaallijnen van verhalen en mythen over de oorsprong van het landschap. Nemo heeft al vier keer het evenement de Walkabout georganiseerd.

3. Mythe biedt kader voor wandelactiviteit

De mythe van Baduhenna biedt Nemo het kader voor de activiteiten tijdens het wandelevenement de Walkabout. Het is de bedoeling dat via de wandeling en de optredens de geschiedenis van het gebied tussen Amsterdam en Haarlem zichtbaar wordt. Dat gebeurt door de geschiedenis te verbinden met een historische legende die uitgebeeld wordt in de vorm van een ARG/theaterwandeling. De legende bevat veel dichtelijke vrijheden, maar is geheel gebaseerd op historische gegevens en bevat geen onderdelen die aantoonbaar onjuist zijn of nooit gebeurd hadden kunnen zijn. De legende presenteert de Amsterdamse geschiedenis op een aantrekkelijke wijze aan buurtbewoners, scholieren, toeristen en iedereen die weinig of niets afweet van de geschiedenis van hun stad.

4. Verhalenwandeling als kunstwerk

De verhalenwandeling is een levend kunstwerk, een vorm van 'land art'. Via een esthetische expressie (lopen/beleven/spelen van de ontstaansmythe van het landschap) ontstaat een kunstwerk dat het verleden verbindt met het heden. Het kunstwerk bestaat uit de voetsporen van de wandelaars die een betekenisvolle lijn vormen in het landschap, vergelijkbaar met mythische droomlijnen van de Aboriginals, die alleen zichtbaar kunnen worden door het wandelen. Het wandelen is in die zin een kunst, net als etsen of schrijven. De voetsporen en de daarmee ontstane lijnen in het landschap zijn een manifestatie van mythische droomlijnen. Daarom moet er continu gewandeld worden om de droomlijnen (het kunstwerk) in leven te houden. Dit wandelkunstwerk zou als authentieke 'land art' dezelfde status moeten krijgen als een Rembrandt. Alleen wordt het kunstwerk niet in musea opgeborgen, maar moet het telkens weer ontstaan en veroverd worden op de vandalisten en asfalteerders die de magie van het landschap systematisch vernietigen. Het 'wandelen als kunstvorm' staat in de traditie van het romantische flaneren (Baudelaire, Benjamin), de surrealistische 'deambulation' (Artaud), en situationistische 'dérive' (Debord). Deze tradities worden geïntegreerd in de Nemo-verhalenwandeling/walkabout.

De wandeling is een surrealistische duik in het onbewuste en een aaneenschakeling van gecreëerde 'situaties' volgens de werkwijze van het 'détournement' (knippen en plakken van oude verhalen) en de 'psychogeografie' (het landschap en de landkaart toe-eigenen om ervaringen en belevenissen te integreren). Op die manier ontstaat een nieuwe landkaart van stad en land, waarin de beleving en de stemmingen het kaartbeeld bepalen, gemarkeerd als wandelroutes.

5. Wandelen als 'ontginnen'

Het struinen van de Haarlemmerpoort via Sloterdijk, naar Spaarndam en Velsen voert de wandelaar weer terug naar de Romeinse tijd en de Middeleeuwen. Toen was het gebied volledig bedekt met een dikke laag veen (4 m. boven de zeespiegel).

Nu is het gebied bedekt met een ondoordringbare laag stadscultuur; bedolven door stadsuitbreidingen, havens, Schiphol, snelwegen, industrieterreinen en recreatieparken. Zelfs de restanten van het middeleeuwse cultuurlandschap worden aangetast door snelwegen (Westrandweg) en bungalowparken (Esbi/Landal).

Er zijn weer pioniers nodig die het aandurven het gebied opnieuw te ontginnen en te verdedigen. Met hun verhaal als gereedschap pionieren en struinen de wandelaars door het stadslandschap, via historische objecten die als oeroude tekens (net als grottekeningen, menhirs, obelisk) oprijzen uit de stadswildernis: stukjes oude zeedijk, kades, dorpskerken, banpalen, sporen van dijkdoorbraken, oude kerkhoven, gemalen, middeleeuwse veenontginningen, oude verveningen, vestingen/forten, boerderijen, kassen, oude spoordijken, jaagpaden, verhalen van boeren en tuinders enz. Het zijn de wandelaars die als pioniers voor een gigantische klus staan, dit stadslandschap te ontginnen en opnieuw toe te eigenen en te beschermen. Daarbij worden ze gesteund door de natuurkrachten die in het gebied konden overleven, zoals Baduhenna.

19 SEPTEMBER 2010
WANDELEN NAAR HET
VERLOREN LAND VAN UKO

BRETEN

WALKABOUT

ONTDEK DE
MYTHEN VAN
DE BRETEN
iN AMSTERDAM-WEST

WWW.BRETEN.NL

19 SEPTEMBER 2010

BRETTE WALKABOUT

THEATERWANDELING

OP ZOEK NAAR DE MYTHEN

VAN DE BRETTE IN AMSTERDAM-WEST

WWW.BRETTE.NL

BRETEN WALKABOUT 2011

ZONDAG 25 SEPTEMBER 15 km - VERHALENWANDELING VAN HET WESTERPARK NAAR RUIGOORD
door Buurtschap Overbraeck, oud Sloterdijk, de Lange Bretten en het Geuzenbos

- Begeleide wandeling start 11.00 uur Nemo centrum de Braeck (Westerpark, op het terrein van de Schooltuinen, naast de Kinderboerderij)
- Terug vanaf Ruigoord met bus 82 (2x per uur 29/59) naar NS station Sloterdijk
- Deelname gratis.
- Op eigen gelegenheid met routebeschrijving en achtergrondinformatie, zie www.bretten.nl of mail Nemo.voetpaden@gmail.com

WANDELLEN NAAR DE OORSPRONG VAN HET LANDSCHAP

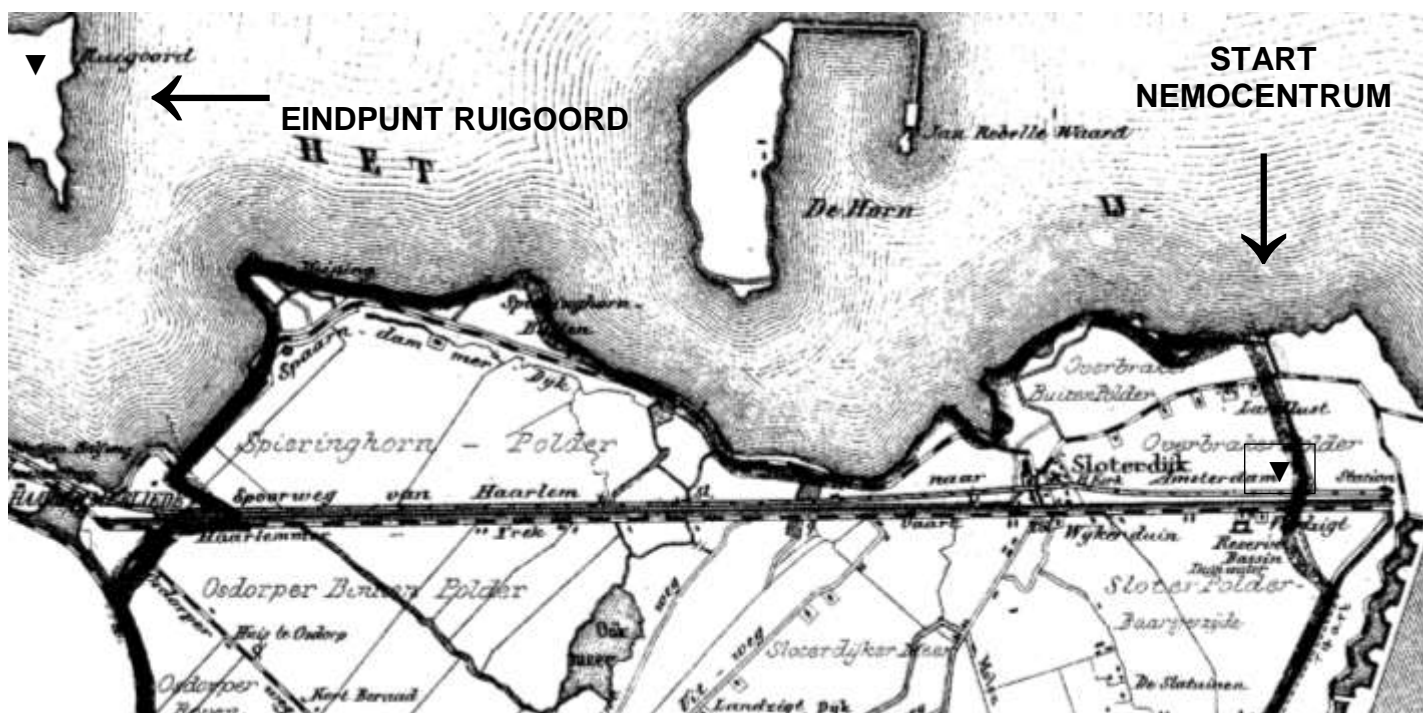
Voor de 6e keer organiseert Wandelorganisatie Nemo, dit keer in samenwerking met FreeNature, een verhalenwandeling door de Brettenzone. Onderweg presenteren Peter Spruijt en Mathilde Andriessen van Nemo het ontstaan van dit bijzondere landschap met oude kaarten, verhalen, liederen en gedichten over het Oerij, de veenontginningen, de overstromingen, de middeleeuwse dijken, het Huis te Britten, de buitenplaatsen Soelen en Geuzenveld en het boerenleven in de polders. Natuurgids Arjen Boerman van FreeNature vertelt onderweg over dieren in de Bretten en het wildbeheer in het Geuzenbos. Eindpunt is de kerk van Ruigoord waar het festival Earthdance plaatsvindt. Ruigoord is oorspronkelijk een oeverwal in het IJ dat altijd een eiland is gebleven tot aan de inpolderingen eind 19e eeuw. In het vreselijk gehavende natuurgebied zoeken we de sporen van het oude eiland en de middeleeuwse grens tussen de bannen Westzaan en Houtrack die op het eiland lag.

TE VOET NAAR HET VERLOREN LAND

Het gebied tussen de Haarlemmerpoort en Halfweg (nu Amsterdam West/Nieuw West) was vroeger een grensgebied en niemandsland tussen Kennemerland, Amstelland en de Zaanstreek. Het was een ruige wildernis waar niemand durfde te komen. Duizend jaar geleden liepen daar de eerste mensen rond die de veenwildernis ontgonnen. Een van hun was Uko, en het dorp dat hij stichtte was Okesdorp ("Uko's dorp", later verbasterd tot Osdorp, Ookmeer en Hoekenes). Het landschap zag er toen totaal anders uit dan dat van vandaag. Iedereen is vergeten hoe dat land van Uko er toen uitzag, maar het is er nog wel. Dat oude vergeten landschap leeft nu een verborgen leven, met tal van vergane verhalen. De natuurelementen die dit landschap vormden zijn nog steeds zichtbaar. Tijdens de Walkabout gaan we op zoek naar Uko en naar zijn verloren land, dat nog steeds aanwezig is onder het huidige landschap.

GO WALKABOUT!

Oorspronkelijk is de 'walkabout' de zwerftocht van de Australische Aboriginals naar de "Droomtijd", de wereld van de vooroudergeesten, via mythen en liederen, de Songlines, maar ook in het Amsterdamse Westerpark, de Bretten, het Geuzenbos en Ruigoord liggen de sporen van een eeuwenoud landschap waar verhalen en mythen nog zichtbaar aanwezig zijn. Wandelen over de eeuwenoude sporen van de geschiedenis is de beste manier om het verleden van het landschap opnieuw te beleven.

BRETTENZONE

DE 4^e DIMENSIE VAN AMSTERDAM

De Brettentzone, de groene rafelrand tussen Amsterdam West/Nieuw-West en de havens is eigenlijk per ongeluk ontstaan. Als het aan de projectontwikkelaars uit de stad, de havens en Schiphol had gelegen, was de Brettentzone allang verdwenen. Door blunders, vergeetachtigheid en vernieling is het een betoverend landschap geworden waar heden, verleden en toekomst door elkaar heen lopen. Prehistorische, middeleeuwse en moderne landschapselementen en monumenten vind je naast nieuw aanlegde oernatuur en snelwegen. Alle fasen uit de geschiedenis van Amsterdam liggen zichtbaar aan de oppervlakte, en een wandeling door dit gebied is als het betreden van de 4^e dimensie, waar tegenstellingen tussen tijd en ruimte, verleden en toekomst, natuur en cultuur zijn opgeheven. In die tijdloze ruimte is een mythisch landschap ontstaan, een levend kunstwerk (land art) waar wandelen een tijd/ruimtereis wordt naar de 4^e dimensie. Zelfs de treinen, het snelverkeer en de vliegtuigen die daar over- en doorheen razen, de oprukkende verstedelijking en de asfaltpaden en hekken die overal verschijnen, maken in de 4^e dimensie integraal deel uit van dit absurde landschapskunstwerk. Blijkbaar is de mythe in dit gebied toch sterker, want Ruigoord en het Geuzenbos zijn behouden, en steeds meer groengebieden worden aantrekkelijk en toegankelijk voor wandelaars. Daarom is wandelen de beste manier om de mythische krachten te versterken en de Brettentzone uit te breiden! Ga mee op 25 september en ontdek de geheimen van de Bretten!

De Bretten Walkabout wordt georganiseerd door natuur&wandelingorganisatie Nemo i.s.m. FreeNature
- Nemo: www.struinen.nl
- Bretten Natuurpad: www.bretten.nl
- Buurtschap Overbraeck: www.overbraeck.nl
- Ruigoord: <http://ruigoord.arttrust.nl/>

Free Nature

Free Nature beheert het Geuzenbos door het inzetten van grazers als runderen en paarden. Free staat voor Foundation for Restoring European Ecosystems zet zich in voor landschappen waar natuur ongeremd haar gang kan gaan. We geven dieren weer hun oorspronkelijke plek in de Nederlandse natuur. Bekende grazers als runderen, paarden en herten. Maar ook dieren die nog minder vertrouwd zijn, zoals bevers, wisenten en wolven. Deze dieren dragen bij aan rijke, robuuste natuur. Bezoekers krijgen alle vrijheid om hier van te genieten. www.freenature.nl

Rechts het eiland ► Ruigoord in 1850, met rechtsboven daarin geprojecteerd het huidige Ruigoord. Slechts een fractie van het oude eiland is over. Het rechter gedeelte is het enige overgebleven deel van de Houtrakpolder in het havengebied.

◀ Oud Sloterdijk vroeger en nu.

Links Petruskerk en beeld van de verdwenen boer.

Rechtsonder de Petruskerk vroeger

◀ Bretten in 1638

Links Haarlemmerweg en Trekvaart,

Rechts oude Spaarndammerdijk

AN HET PARK ZONDAG 29 MEI 2011 12 - 17 UUR
NATUURTUINEN VAN HET WESTERPARK

OPEN DAG BUURTSCHAP OVERBRAECK

PROGRAMMA: WWW.OVERBRAECK.NL

MUZIKALE VERHALENWANDELING LANGS DE DEELNEMERS

SPEURTOCHT NAAR DE WATERGEEST

INSCHRIJVEN ALS BUURTGENOOT

OPENING BUURTSCHAP - 13 UUR

OPENING BRETEN NATUURPAD - 13 UUR

THEATERWANDELING NAAR LUSTHOF SOELEN - 15 UUR

DEELNEMERS:

WATERNATUURTUIN

KINDERBOERDERIJ WESTERPARK

SCHOOLWERKTUINEN MR.A. DE ROOS

NEMOCENTRUM DE BRAECK

VOLKSTUINPARK NUT EN GENOEGEN

VOLKSTUINPARK SLOTERDIJKERMEER

NATUURSPEELTUIN HET WOESTE WESTEN

BEGRAAFPLAATS SINT BARBARA

BAARDENSCHOOL KAKELBONT WESTERPARK

VRIENDEN VAN HET WESTERPARK

BUURTBOERDERIJ ONS GENOEGEN

POSTDUIVENVERENIGING DE POSTILJON

VOLKSTUINPARK ZONNEHOEK

“Dag van het park” zondag 29 mei 2011 12-17 uur

De natuurtuinen achter het Westerpark

PROGRAMMA OPEN DAG BUURTSCHAP OVERBRAECK

www.overbraeck.nl

1. DE MEENT

‘De Meent’ (tussen de Kinderboerderij, de Schooltuinen en de Waternatuurtuin) is het centrale plein van de Overbraeck. Hier starten alle activiteiten:

- Rondwandeling onderweg 5 muzikale optredens
- Open dag met overal speciale activiteiten
- Speurtocht naar de Watergeest
- Inschrijven als buurtgenoot via een ‘waardeel’
- 13.00 uur Opening Buurtschap de Overbraeck door wethouder Dirk de Jager
- 13.00 uur Opening 1^e deel Bretten Natuurpad
- 15 uur Wandeltheater over de Lusthof Soelen

2. WATERNATUURTUIN

Openstelling van het gedeelte tegenover ingang Kinderboerderij. Daar is een kraam van de groep die de Waternatuurtuin op natuurvriendelijke wijze beheert, met info over de veenweide, de plant- en diersoorten en het vrijwilligerswerk.

3. KINDERBOERDERIJ WESTERPARK

Scheren van de schapen en een demonstratie wolviltten. Kinderen kunnen wolschaapjes maken, knuffelen met de cavia's en konijnen, limonade melken uit koe Corrie en genieten van de lammetjes, schapen en geiten in de wei.

4. SCHOOLWERKTUINEN MR. A. DE ROOS

Bezoekers kunnen zien hoe de schoolkinderen de bedjes hebben ingezaaid en de eerste planten zichtbaar zijn. Ook het Kabouterpad is opengesteld. Er is een doorlopend natuurpad door de volkstuinten naar Sloterdijk en terug naar de Buurtboerderij.

5. NEMOCENTRUM DE BRAECK

Open dag met expositie historische kaarten en filmvoorstelling over meestertuinman Bert Ydema. Primeur: wandelroute over kabouterpad, Nemotuin en binnendoor via 2 tuinparken naar Sloterdijk en terug naar de Buurtboerderij (zie www.bretten.nl).
14u Excursie naar de ijsvogel-wanden en presentatie door vogelkenner Evert Pellenkoft.
15u Wandeltheater over de lusthof Soelen.

6. VOLKSTUINPARK NUT EN GENOEGEN

Primeur! Voor het eerst doorlopende wandeling via de ingang bij de Schooltuinen. Presentatie van de bomenroute, een insectenhotel, de waterhoek, de boshoek, een egelhok en een vlindertuin.

7. VOLKSTUINPARK SLOTERDIJKERMEER

Primeur! Voor het eerst aan 3 kanten opengesteld: via de Schooltuinen, achter het kerkje van oud-Sloterdijk en natuurlijk vanaf de hoofdingang. In sommige tuinen zijn er extra activiteiten en er is een terras.

8 NATUURSPEELTUIN HET WOESTE WESTEN

Speciaal op deze dag kunnen bezoekers (water) beestjes vangen met een schepnet. Trek vooral niet je mooiste kleren aan, want van beestjes vangen word je natuurlijk vies en nat! Verder kun je bij de stand van Ekosofia heksensoep maken en de ouders kunnen een spel spelen over ecologisch bouwen.

9. BEGRAAFPLAATS SINT BARBARA

Doorlopende rondleiding van beheerder dhr Degenkamp langs de vele bijzondere graven. Ook de aula/kapel is opengesteld. Bezoekers kunnen op elk moment aansluiten.

10. PAARDENSCHOOL KAKELBONT

Primeur! 12, 14 en 16u rondleidingen door de nieuwe kleinschalige manege met een vrije uitloopstal. Tussen 11/12u en 14/15u een voorstelrondje van de paarden, een korte demonstratie van de eigen rijstijl en ponyrijden voor kinderen.

11. NATUURGEBIED VOORMALIG BP-TERREIN

Primeur! Voor het eerst wordt het natuurgebied aan de Spaarndammerdijk tegenover de Buurtboerderij, waar een bezinepompstation dreigde te komen, opengesteld. De vereniging Vrienden van het Westerpark is hier met een kraam. Zij geven het laatste nieuws over dit gebiedje en nodigen iedereen uit om mee te denken over de toekomst van het gebied. Stadsdeelwethouder Dirk de Jager heeft het gebied voor deze gelegenheid opengesteld.

12. BUURTBOERDERIJ ONS GENOEGEN

Open Boerderijdag met een natuurmarkt, live muziek en een beeldpresentatie van de vrijwilligersgroep die het naastgelegen weiland van begraafplaats Sint Barbara sinds een jaar op natuurvriendelijke wijze beheert. Naast filmpjes over de schapen en geiten die hier grazen worden foto's getoond van de planten en vogels in het weiland.

13. POSTDUIVENVERENIGING DE POSTILJON

Kennismaken met de duivensport. De duivenmelkers laten een duivenhok zien en vertellen alles over de verzorging, en hoe de duiven worden ingekorfd voor de wedstrijd. Als het weer het toelaat, zullen zij duiven wegbrengen en kun je de aankomst van de duiven zien. In het clubgebouw is koffie/thee/cake/sap of een biertje.

14. VOLKSTUINPARK ZONNEHOEK

Rondkijken in tuinen die speciaal zijn opengesteld, herkenbaar door vlaggetjes en ballonnen. In het clubhuis is koffie of thee.
14.00 uur wandelvoorstelling *Iets Moois in Mei*.

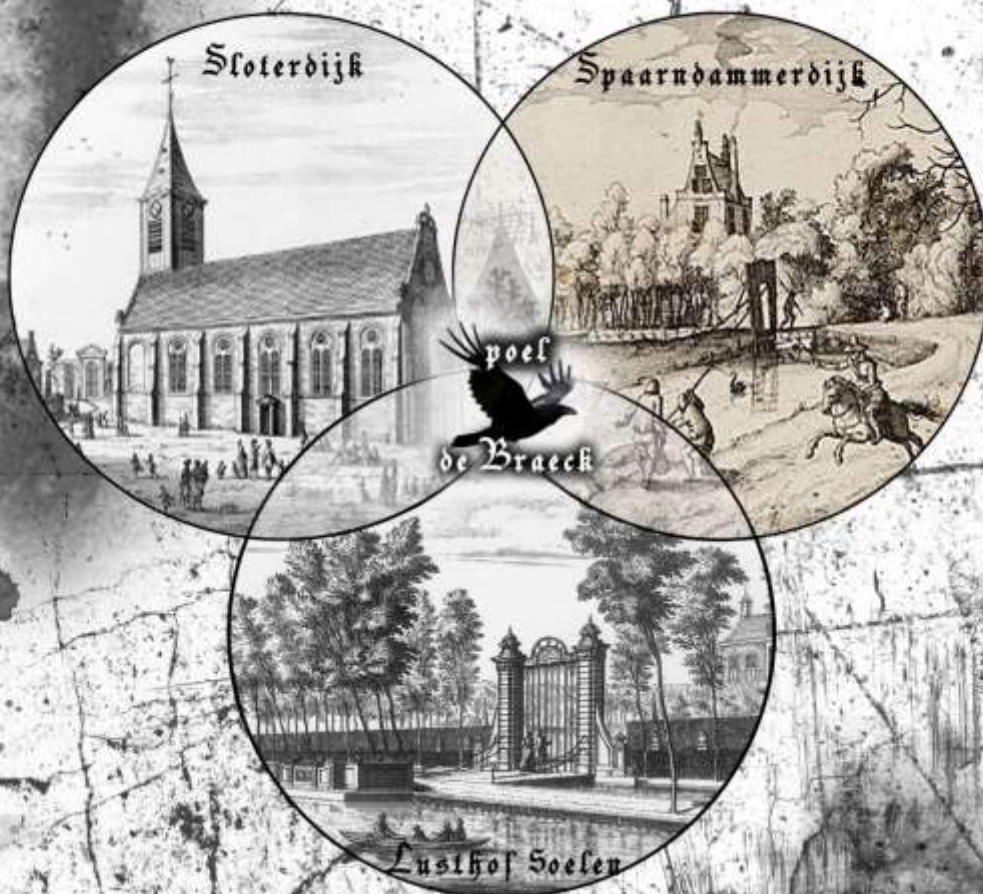
ZOEKTOCHT NAAR DE SCHATTEN VAN WEST

Zoek de 3 tijdsringen van de Overbraeck
naar de poel de Braeck en de watergeest

Onderweg: verhalen, muziek&theater,
natuurexcursies, exposities

15 uur wandeling met verhalenverteller

Voor kinderen: verhalenpeurtocht

Start 13-16 uur (gratis wandel/fietskaart):

- Kraam van de Overbraeck op informatiemarkt
- Kinderboerderij en Natuurspeeltuin
- Kerk van Oud Sloterdijk

TUSSEN WESTERPARK EN SLOTERDIJK
OPEN DAG BUURTSCHAP OVERBRAECK
ZONDAG 9 SEPTEMBER 2012 13-17 UUR

OPEN MONUMENTENDAG EN FESTIVAL KIJK OP WEST

www.overbraeck.nl

Achter het Westerpark en de Westergasfabriek ligt het best bewaarde geheim van West, het eeuwenoude landschap van Buurtschap Overbraeck. Reis terug in de tijd, kom naar de Overbraeck, en ontdek de schatten van Amsterdam West!

Open Monumentendag "Groen van Toen" en Festival Kijk op West
ZONDAG 9 SEPTEMBER 2012 13-17 UUR
OPEN DAG BUURTSCHAP OVERBRAECK
historisch groengebied tussen Westerpark en Oud Sloterdijk

ZOEKTOCHT NAAR DE SCHATTEN VAN WEST

Zoek de 3 tijdsringen van de Overbraeck.

Ga door de ringen terug in de tijd naar de middeleeuwse poel De Braeck, waar volgens de overlevering nog een watergeest leeft.

Ben je ook in de Ban van de Ring?

Kom dan struinen in de Overbraeck, word zelf Ringdrager en ontdek de magie van dit wonderlijke landschap.

1^e ring: 13^e eeuw: veenontginningen,
Spaarndammerdijk, boerderij Ons Genoegen
2^e ring: 15^e eeuw: Oud Sloterdijk, Petruskerk
3^e ring: 18^e eeuw: Trekvaart, lusthof Soelen

Welkom in de Overbraeck!

Op de Open Dag Overbraeck zondag 9 september ben je welkom bij: Vrienden van het Westerpark, Vrijwilligersgroep Waternatuurtoen, Kinderboerderij Westerpark, Schoolwerktuin Mr. A. de Roos, Nemocentrum de Braeck, Tuinparken Nut&Genoegen & Sloterdijkmeer, Natuurspeeltuin Het Woeste Westen, Begraafplaats Sint Barbara, Paardenschool Kakelbont, Buurtboerderij Ons Genoegen, Postduivenvereniging de Postiljon, Petruskerk Sloterdijk.

Tijdreis naar de oorsprong van West

De oorsprong en de geschiedenis van het Stadsdeel West is overal door asfalt, beton en blik verdrongen,

Start 13-16 uur (gratis wandel/fietskaart)

- kraam Overbraeck op de informatiemarkt
- kinderboerderij
- natuurspeeltuin het Woeste Westen
- kerk van Oud Sloterdijk

Programma onderweg

Optredens van muziek&theatergroepen
Kantine Tuinpark Sloterdijkmeer:

13-17u expositie 'De tuinen van toen'

13u Speurtocht voor kinderen

15u Verhalen over tuinders van vroeger.

Clubhuis Tuinpark Nut&Genoegen

14u Wandelen met Willem: Bomenroute

Paardenschool Kakelbont: Pony rijden en rondleiding door manege en stro-leemhuis

Petruskerk Oud-Sloterdijk open 12-17u en expositie

15u wandeling met een verhalenverteller: start bij de kraam van de Overbraeck

Verhalenspeurtocht voor kinderen

Spannende speurtocht over de betoverde poel, via Kinderboerderij, natuurspeeltuin Woeste Westen en de Schooltuinen.

Organisatie: Stichting Nemo Westerpark

Info en routes: www.overbraeck.nl

maar ligt in de Overbraeck nog zichtbaar aan de oppervlakte. Op de Open Dag Overbraeck reis je terug in de tijd naar de oorsprong van West. De Overbraeck blijkt een doos van Pandora. Op 9 september wordt de deksel even opgelicht en beleef je de verborgen geschiedenis van West...

HERFST-EQUINOX

WESTERPARK AMSTERDAM

De herfst-equinox is het keerpunt van de zon tussen zomer en najaar, en in veel culturen de beste tijd voor een oogstfeest. Dag en nacht zijn even lang; de tijd staat stil; de oogst is binnen; *tijd voor een tijdloos feest!*

KOM NAAR HET
OOGSTFEEST

ZATERDAG 20 SEPTEMBER
VAN 13.00 TOT 18.00

BIJ DE SCHOOLTUINEN
ROOST DE KINDERBOERJERIJ

VOEDSELCOÖPERATIE
DE SOELENBOER

SMAAKWORKSHOP
SLOWFOOD AMSTERDAM
VOOR KINDEREN

OPEN DAG
NEMOLAND

KEUKEN VAN SOELEN

HERFST-EQUINOX
POPPEN MAKEN

PROEVERIJ & MARKT
BOEREN UIT DE
HAARLEMMERMEER

SOELEN & BREDIUS
BUURTMOESTUINEN

WWW.NEMOLAND.NL

KOM OP ZATERDAG 20 SEPTEMBER PROEVEN,
RUIKEN, WANDELEN, OOGSTEN EN GENIETEN.

SOELEN & BREDIUS BUURTMOESTUINEN

De buurtmoestuinen worden gerund door een grote groep vrijwilligers en de oogst gaat naar de Voedselbank. Met man/vrouw en macht is gewerkt om de grond te verbeteren, te zaaien, wieden en oogsten en het klimaat te weerstaan. De vrijwilligers vieren het verdiende oogstfeest en presenteren hun tuin(producten).

PROEVERIJ & MARKT BOEREN UIT DE HAARLEMMERMEER

De Haarlemmermeer is de achtertuin van Amsterdam, maar de boeren zijn onzichtbaar in de stad. Daarom komen de boeren naar de stad om korte en voordelige voedselketens op te zetten (slow food), direct van producent naar consument ism OntwikkeLFunctie Haarlemmermeer en de voedselcoöperatie van Nemoland voor ecologische en ambachtelijke producten.

- Boerenkaas, melk, boter en yoghurt
- Diverse soorten Aardappels (vb La Ratte, Roseval, Pink Fir Apple, Belle de Fontenay)
- Brood van Emmertarwe,
- Pannenkoeken van Emmertarwe
- Biologische groente (Pastinaak, ui, bieten, wortels, pompoen)

Meer informatie over de ontwikkel-functie Haarlemmermeer:
www.haarlemmermeerduurzaam.com

VOEDSELCOÖPERATIE DE SOELENBOER

Nemoland Westerpark opent een voedselcoöperatie voor producten uit de eigen moestuin, van boeren uit de omgeving van Amsterdam en uit Nemoland Polen.

OPEN DAG NEMOLAND

- Yantra Yoga, Vajra Dans op een grote Mandala, Tibetaanse songs en dansen en 'momo'-schotel" door Stichting Dzogchen; Tibetaans boeddhisme
- "Namen zingen" in tipitent en opening medicijnkrinkel door Stichting Blauwe Veer, Anjani Moonflower
- Ashtanga yoga door Koen Verzellenberg
- Tai-Chi/Yi-Chuan/Chi Gong door MOVING=art
- Workshop inmaken en wekken door Mathilde
- Imker Annemieke vertelt bij haar bijenkasten alles over bijen en je kunt honing proeven
- Het geheim van de ijsvogel; excursie met Andreas naar de ijsvogelwanden in en rond Nemoland waar al jaren de ijsvogels broeden.
- Wandeling met Vincent over het natuurpad, langs de Soelentuinen, de Nemopoel en lusthof Soelen
- Bloemen en kruiden uit de Schooltuinen

KEUKEN VAN SOELEN

De Keuken van Soelen is een maaltijdproject van Het Natuurtalent in Nemoland Westerpark. De 5 gangen maaltijden zijn vegetarisch en zoveel mogelijk direct uit eigen moestuin. Tijdens het diner worden de gasten uitgenodigd om een gedicht voor te dragen of een lied te zingen. Informatie: facebook.com/keukensoelen

SMAAKWORKSHOP SLOWFOOD AMSTERDAM VOOR KINDEREN

Proeven met alle zintuigen van rauwe en bewerkte groenten met groenten uit de tuin vers geoogst. De kinderen krijgen een miniboekje mee waarin ze kunnen opschrijven wat ze hebben geproefd.

HERFST-EQUINOX POPPEN MAKEN

Vroeger werden van het laatste graan en groente, poppen gemaakt die tot het voorjaar bewaard werden om het leven door te geven. Ook wij gaan de oogst bezielen met herfstpoppen, om zo de natuurkrachten winterbestendig te maken voor het volgende voorjaar.

MEER INFORMATIE

www.nemoland.nl
tel. 020-68 17 013
voetpaden@gmail.com

MIDWINTER

BURENFESTIVAL WESTERPARK

ZONDAG 21 DECEMBER 2014 VAN 17.00-23.00

Het festival is in en rond Schooltuincomplex Mr. A. de Roos en Nemoland Westerpark, het mooiste stukje ruige natuur van Amsterdam West! Op het Overbrakerpad nr. 4.

Bewoners en omdememers in Westerpark nodigen u uit op de kortste dag van het jaar om de terugkeer van het licht gezamenlijk te vieren en te delen in de warmte van elkaars gezelschap. U kunt overvloedige huisraad en kleding ruilen in de ruilbeurs, of er gewoon een ander heel blij mee maken... Er is genoeg te proeven en beleven voor jonge en oude burens.

PROGRAMMA:

- 17.00 - 18.00 Feestelijke inloop met warme drankjes & muziek
- 18.00 - 20.00 *Natuurgerichte Kinderactiviteiten* en ruilbeurs in en rond de schooltuin & Magische wandeling over het verlichte natuurspad.
- 19.00 - 20.30 *Monty Pagan*: Dansen rond het vreugdevuur met Keltisch akoestisch trio *Monty Pagan*
- 20.15 - 21.00 Uitgebeeld authentiek Mongools verhaal rond het kampvuur, door *Machiel Spruijt*.
- 21.30 Sjamanistisch ritueel rondom de zonnewende door sjamaan *Peter de Haan* (neem uw eigen drum mee!)
- 22.30 - 23.00 Zonnewende & slotwoord

ETEN & DRINKEN:

Het Natuurtalent: Inge Slothouber maakt 'live' baba ganoush op vuurtonnen

Rhea's Veda: Verzorgt een heerlijk biologisch vega vergeten groentenmaal met groenten van Kwekerij de Kerf, Soeptuin Soelen & vrijwilligers uit de buurt.

Warme winterdrankjes:

Chai thee
Warme chocolademelk
Glühwein
Kruidenthees

Kindermenu:

Heerlijke soep met zelfgemaakte broodjes

Er wordt een kleine bijdrage gevraagd voor het eten en drinken.

Deelnemen aan het burenfestival kost u niets meer dan uw gezelschap. En iedereen is van harte welkom. Het terrein is rolstoeltoegankelijk en kindvriendelijk.

*Tijdens de zomerzonnwende staat de zon even stil en verschijnt de mythische tijd.
Vroeger geloofden mensen dat dieren en planten magische krachten kregen,
en met vreugdevuren werden de duistere krachten bezworen.
Ook nu zoekt Nemoland in het Westerpark de magie van de natuur om nieuwe
energie te vinden en de buurt te laten zien wat deze bijzondere plek te bieden heeft.
Toegang gratis!*

ZONNEWENDE FESTIVAL

Zaterdag 20 juni 2015 vanaf 14 uur tot middernacht
Westerpark bij de Schooltuinen en de Kinderboerderij

Middag

Proeverij Soeptuin Soelen
Open dag Buurttuinhuis Nemoland
De Soelenboer
Imker Miek
Ijssvoegeexcursie
Excursie Lusthof Soelen

Dzogchen Tibetaanse Dans, Yantra Yoga
Soundhealing: Klankconcert
Moving=art: Tai Chi, Qi Gong en Yiquan
Sjamaan: steencirkel en uilenspirit

Voor kinderen

Moestuin de Luistervink: zaadbommen maken
KunstSmaak: poppen maken van wilg en wol
Buitenpresentaties Kinderboerderij

Eten

Keuken Nemoland Polen: barszcz en bigos
Het 'Natuurtalent' kookt op vuurpotten

Avond

Verhalenkring: Zonnwende-mythen
Klankconcert
Drumcirkel
Afsluitende nachtwandeling

Zaterdag 24 september 13-17u
Overbrakerpad 2 (naast de Kinderboerderij)

SOELEN FESTIVAL OPEN DAG NEMOLAND WESTERPARK

- * Ontvangst op Lusthof Soelen
- * Oogstfeest & proeverij buurtmoestuין Soelen
- * Vrije wandeling natuurpleden Soelen

- * 13u Rondleiding buurtmoestuין, bostuין en ijsvogelwand
- * 14u Première van de film 'Soelen, lusthof en modderpoel';
met inleiding door de makers van de film
- * 15u Soelen theaterwandeling met Beudeker en Claas Bruin
- * 16u Capoeira: Haryano (dans) en Lamin  (percussie)

SOELEN; LUSTHOF EN MODDERPOEL

Nemoland Westerpark organiseert voor de eerste keer het Soelen Festival. Het dramatische verhaal over Soelen en de eigenaar Christoffel Beudeker wordt uitgebeeld door een film over Soelen, een docudrama door Filmcollectief Jaar & Dag, en een theaterwandeling door het Nemo theatercollectief.

Goerne in et fac.

30 JAAR VERENIGING NEMO 1988-2018

20 JAAR NEMOLAND POLEN

10 JAAR NEMOLAND WESTERPARK

NEMO FESTIVAL

ZATERDAG 22 SEPTEMBER - ZONDAG 23 SEPTEMBER 2018

NEMOLAND WESTERPARK - OVERBRAKERPAD 2 (op het terrein van de Schooltuinen)

PROGRAMMA

ZATERDAG EN ZONDAG 13.00u - 18.00u

- Open dag: buurttuinhuis, theetuin, bostuin
- Rondleiding/proeverij in de buurtmoestuin
- Gratis workshops van medegebruikers Nemoland
- Open hekken: wandelen over tuinparken, het natuurpad en de bostuin
- Doorlopende film/fotovoortelling 30 jaar Nemo
- Expositie: geschiedenis van het Westerpark-landschap
- Opening Wandelroute: Amsterdam naar Zee

ZATERDAG

- 14.00 en 16.00: **Natuurexcursie**
Arend Wakker (IVN) over wilde (eet)natuur
- 15.00 en 16.00: **Klankschaalconcert**
Rieneke van den Broek
- 15.00: **Open les TaiChi, Chigong en Yichuan**
- 15.00: **Tuinparkgeheimen: korte wandeling**
olv tuinder Peter van Oostveen door de onbekende tuinen van Nut&Genoegen
- 15.30 **Lotus Verteltheater** *Conchita Willems voor kinderen (en volwassenen)*
en Natascha Wallig zang&gitaar
- 17.00: **Borrel, reünie en receptie:**
Optreden Nemokoor met Ton Verkroos piano;
Uitreiking Nemotrofee aan de top 10 wandelaars 30 jaar Nemo
- 19.00: **Poolse maaltijd**
met lokale producten uit/rond Nemoland Polen en première van de film van Machiel
Spruijt over het Poolse dorp Chromiec

ZONDAG

- 10.00: **Brettenwandeling 10 km, vanaf**
Station Halfweg naar Nemoland olv Margreet
- 14.00: **Tuinparkgeheimen: korte wandeling**
met tuinder Peter van Oostveen door onbekende tuinen van Nut&Genoegen
- 14.00: **Dzogchen: toegankelijke workshop**
vanuit Tibetaanse Yantra Yoga traditie met focus op beweging en ademhaling
- 15.00: **Het geheim van Nemo:**
de terugkeer van Swawa: theaterwandeling over Lusthof Soelen, met landheer Christoffel Beudeker en watergeest Swawa
- 16.30: **Sjamanistisch ritueel** *Sjamaan.nl om de bedreigde natuurkrachten van het Westerpark op te roepen en te beschermen*
- 17.00: **Afsluitingsborrel met pitch over de toekomst van Nemo...**

Nemoland is te bereiken met tram 5 (eindpunt van Hallstraat) en bus 21 en 22. Overbrakerpad is afgesloten voor auto's. Parkeren bij begraafplaats Barbara op Spaamdammerdijk of bij sportvelden op Transformatorweg.

